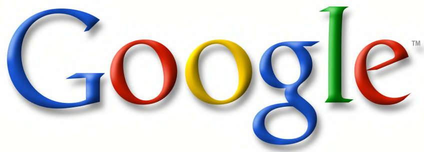

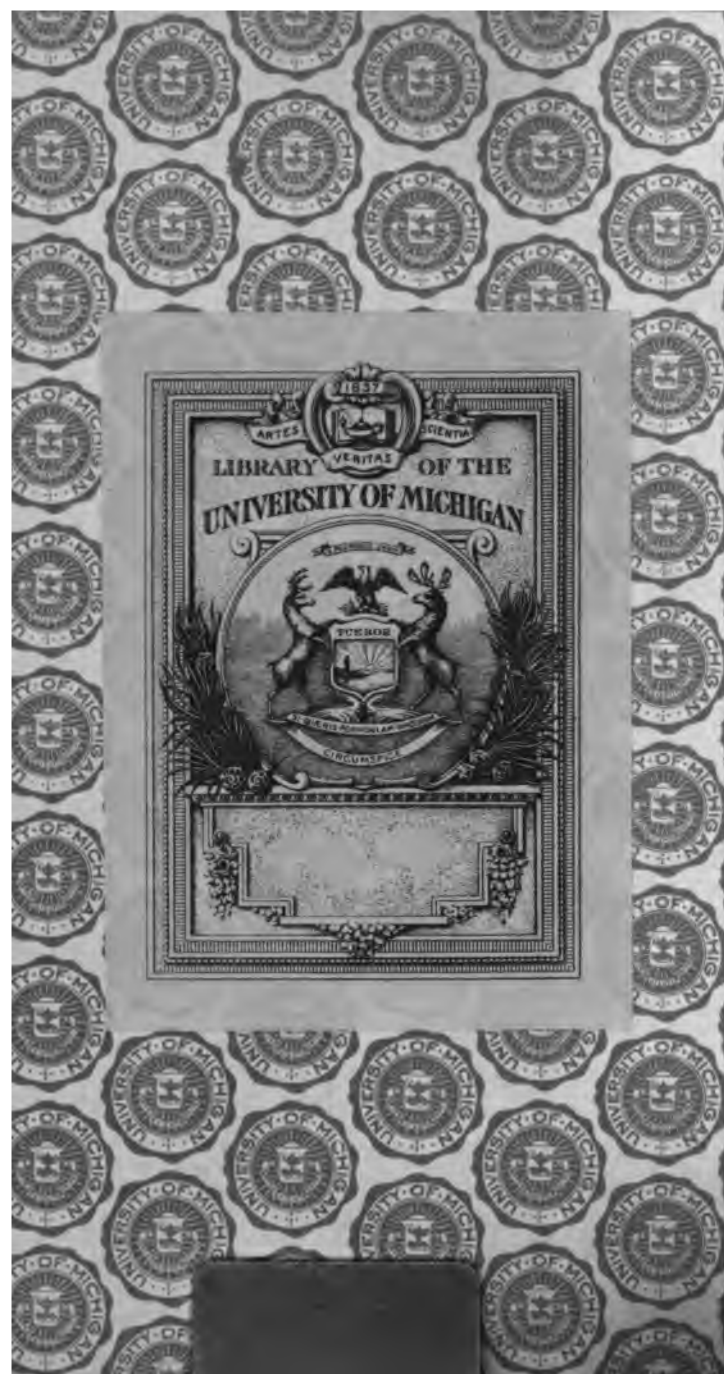
PETER EGGE

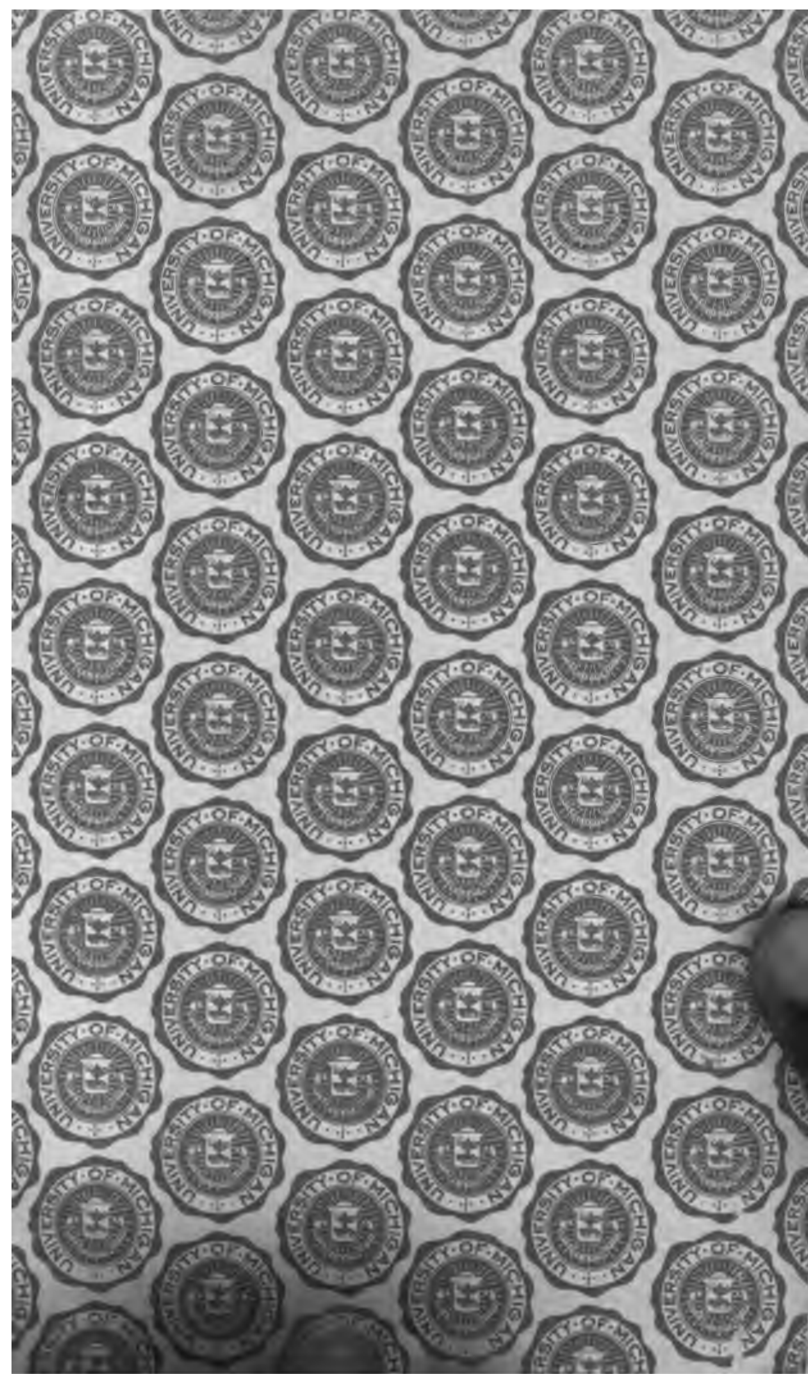
JAKOB OG KRISTOFFER

EN TYVEKOMEDIE I 4 AKTER

KJØBENHAVN
GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG
FR. BAGGES BOGTRYKKERI
1900

1837
ARTES
SCIENTIA
VERITAS
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR
CIRCUMSPICE

UNIVERSITY·OF·MICHIGAN

JAKOB OG KRISTOFFER

PETER EGGE

JAKOB OG KRISTOFFER

EN TYVEKOMEDIE I 4 AKTER

KJØBENHAVN
GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG
FR. BAGGES BOGTRYKKERI
1900

PERSONERNE.

JAKOB RINGEN, en liden gaardbruger.
INGVALD, hans søn, styrmand paa et dampskib.
ELI VOLD } hans tjenestepiger.
JENSINE }
KRISTOFFER RINGEN, hans halvbror, sild- og fiskgrosserer.
MAGNA, Kristoffer Ringens datter.
MAREN, hans husholderske.
HANSEMAND, yngste betjent paa grosserer Ringens kontor.
LIPMANN, Generalkonsul.
BENJAMIN FLOK, høker.
KIRSTI, hans kone.
ANDRINE, hans tjenestepige.

Handlingen foregaar i løbet af et døgn: 1ste akt paa Jakob Ringens gaard, Skogholt, som ligger lige ved grænsen til en større norsk fjordby — 2den akt paa grosserer Kristoffer Ringens kontor i byen — 3dje akt i køkkenet hos høker Flok ved bygrænsen — 4de akt i grosserer Kristoffer Ringens dagligstue.

FØRSTE AKT.

Stue hos Jakob Ringen. Dør midt i baggrunden ud til gangen. I baggrunden paa højre sidevæg dør ud til køkkenet. I forgrunden paa højre væg dør ind til en stue. Paa venstre væg to fag vinduer. Mellem dørene paa højre væg piedestal. I forgrunden — længere fremme end døren til stuen — en krak. Oppe i venstre hjørne et stort gammeldags slagur. I mellemgrunden op til venstre væg en sængbænk, som om dagen bruges som sofa. Foran den et spisebord. Bag bordet og ogsaa paa højre side af bordet en gammeldags højrygget stol. De er saa høje, at de personer, som sidder i dem, skjules for den, som staar bag stolen i nogen afstand. I forgrunden langs venstre væg en høvlebænk, som der ligger de almindeligste af en snedkers arbejdsredskaber paa, foruden et halvfærdigt økseskaft. Lidt spaaner og fliser paa høvlebænken. Og lidt under den ogsaa. Paa baggrundsvæggen lige ved døren (lidt tilhøjre) er opslaat en liden knagrække, som der hænger nogle klædningsstykker paa, deriblandt en regnkappe af tøj. Midt imellem køkkendøren og baggrundsdøren en kommode.

— Det er i de allerførste dage af september. Eftermiddag.

Eli Vold sidder i bænken. Hun er en kraftig, noget yppig og ret vakker pige paa tredive. Mørk i haar og øjne. Hun har et stort forklæde paa, som gaar helt op

under halsen, dækker størsteparten af kjolen og er knyttet bag. Strikketøjet (en strømpe) ligger paa bordet.

Kirsti Flok — fem-seks og tredive aar gammel — sidder ligeoverfor hende paa den andre siden af bordet i den højryggede stol. Hun er lys og lattermild og rap. De drikker kaffe. Pause, hvori de blaaser paa kaffen og drikker den af skaalen. En stor kurv staar ved siden af hende.

KIRSTI.

Aa gid! — 5000 kroner! Jeg synes, han, som har fundet dem, maa være kisteglad, jeg — hvem det nu end er! Drikker. Ja, om det nu ikke havde været mer end 500 kroner, saa maatte han ha blet kisteglad, synes jeg. Liden pause, hvori der drikkes. Bare han forstaar at gæmme dem.

ELI

som har siddet i sine egne tanker — ivrig.

Hvem?

KIRSTI.

Hvem? — Han, som har fundet dem naturligvis! Ler. — Men det er nu slig med penge, at kommer de let, saa gaar de let ogsaa. Liden pause. Det skal være en handelsrejsende, som har mistet dem, — en svenske, har jeg hørt.

ELI

ærgerlig.

Snak nu ikke mere om disse pengesedlerne! — Det er mig lige fedt, hvem som har fundet dem, og hvem, som har mistet dem. Naar jeg har det, jeg skal bide og brække til hver en dag, og en spareskilling i banken, saa bryr jeg

mig hverken om dem, som mister pengebogen sin eller om dem, som finder den. Pause, hvori der drikkes.

KIRSTI.

Ja, du har det godt, du, Eli! Aa gid!

ELI
haanlig.

Aa! . . .

KIRSTI.

Jeg maa fly ud og ind i butiken fra morgen til kvæld, jeg. Flok, han gaar bare og spadserer . . .

ELI.

Jeg faar nok slide for føden, jeg ogsaa.

KIRSTI.

Men du er blet saa fed og trivelig — synes jeg — i de 3 aarene, du har været her paa gaarden.

ELI.

Det er vist bare du, som synes det. — Her er my at gøre, kan du tro. En faar ikke stor hjælp. Jensine kan bare gøre det groveste arbejde. Hun er saa dum. Forstaar ingen ting . . .

KIRSTI.

Det er vel derfor, du beholder hende, tænker jeg. Var hun klok, saa blev hun kanske snart for klok. Og saa forstod hun mere end godt gør.

ELI.

Det er bare noget, manden din har sagt dig.

KIRSTI.

Flok? — Aa gid! — Ja, men jeg tror det, jeg ogsaa, ser du. — Hvordan ved du, at Flok har sagt det da?

ELI.

Aa, det hører jeg vel af den maaden, du siger det paa.

KIRSTI.

Jasaa! — Men mærker ikke Jensine noget af det, som foregaar her da?

ELI.

Aa, jeg holder hende ude af fingrene mine, kan du tro. Jeg har lært hende at banke paa, naar hun skal ind. — Forresten er hun aldrig herinde. Ikke gaardsgutten heller; for vi spiser da i køkkenet. Og der faar hun holde sig, naar hun er færdig i fjøset og med opvasken. — Men hun har det da saa godt her.

KIRSTI.

Ligesom du ja. — Du faar det ikke bedre, om du blir madmor her.

ELI

ærgerlig.

For noget tøv! Bestandig skal du komme stikkende med, hvor godt jeg har det. — Jeg tænker, at du og manden din ogsaa har godt af, at jeg er her. Dere fik vel ikke poteter og staburmad saa billig mangen gang, hvis du ikke kom her med en tom kurv og gik hjem med den fuld.

KRISTI.

Det behøver du ikke at regne paa, synes jeg, for solgte ikke vi for dig, saa blev der vel ikke saa mangen kontant skilling for dig heller. Hverken udstyr eller godlugtendes vand eller sparebankbog; for selv tør du vel ikke sælge det, du tar her paa gaarden.

ELI.

H-y-s. Dæmpet. Snak da ikke saa højt, Kirsti. Du kan da skønne, at de smulerne, jeg tar her paa gaarden, kommer Jakob tilgode, hvis han gifter sig med mig. Saa jeg har ingen synd paa mig for dette her. — Forresten har jeg da næsten ingen løn, som er at snakke om. — — En skvæt kaffe til, Kirsti?

KIRSTI.

Tak som byr. Der skænkes og drikkes. Slaar han aldrig paa, at der snart skal bli bryllup?

ELI.

Aa, det skal du ikke bekymres for. Smiler sejersikker. Han skal nok komme til at gifte sig med mig!

KIRSTI.

Sligt tror jeg aldrig paa, før jeg ser det. — Et mandfolk, som en ikke er gift med, er akkurat som fuglen paa taget! Bedst som det er, saa sætter han afsted. Og den, som glaner efter fuglen, faar kanske en vaad klat ned i fjæset. — Aa gid, jeg kender til det!

ELI
haanlig, straalende og sikker.

Du ja! — Men jeg ved, hvad jeg ved! Hvis han ikke om et aar den dag idag, er gift med mig, saa kan du kalde mig . . . Nej, jeg vil ikke ta saa stygt ord i munden.

KIRSTI
revet med.

Aa gid! — Sig det ligevel da, Eli!

ELI
som før.

Du kan kalde mig, hvad du vil — uden fornærmelse!

KIRSTI
beundrende.

Aa gid! — Ja, du svinger dig flot, du, Eli. Men bare du ikke svinger dig, saa du blir ør og triller i grøften! Ler.

ELI.

Høh! Det er ogsaa noget, som manden din har sagt dig! — Pas dig sjøl, du. — Dæmpet. Og vær forsigtig. Kommer jeg i ulejlighed for det, du har i kurven, saa kommer du i ulejligheden ogsaa. Og manden din med.

KIRSTI
ængstelig — dæmpet.

Aa gid, du kan da skønne, jeg er forsigtig. Og det er vel du ogsaa, naar du henter øl hos os.

ELI.

Jeg passer nok kurven min.

KIRSTI.

Ja, for det vilde være stor synd, om Flok skulde faa mulkt igen formedelst en eller anden sjofel ølflaske! — Sidste gangen tog det saa paa ham.

ELI.

Hvad tog paa ham, mener du?

KIRSTI.

Vandet og brødet naturligvis. Han sad i 20 døgn.

ELI

ligegyldig.

Aa!

Pause.

KIRSTI

ivrig og lattermild.

Du . . . du, blir han endnu ræd, naar du faar ondt i siden?

ELI

fniser, nikker bekræftende — pludselig alvorlig.

Men du siger vel ikke sligt noget til nogen?

KIRSTI.

Aa gid! — Er du gælen?

ELI.

Jeg maa da være forsigtig, skønner du. Hænder det for ofte, kan han snart lugte lunten.

KIRSTI.

Bare hvergang han blir sint og haard? Fniser.

ELI

nikker og fniser som før. Liden pause. Begge blir alvorlige.

KIRSTI
opriggtig.

Aa gid! — han maa være en svært snil mand.

ELI
alvorlig.

Det er han. — Men han er kanske ikke saa let at narre, som du og manden din tror.

KIRSTI.

Tror vi det, vi?

ELI.

Aa, det har jeg nok mærket. — — Jeg er vond paa manden din.

KIRSTI.

Paa Flok?

ELI.

Det er noksaa simpelt af ham, at han ikke kan sælge jordstykket for 400 kroner, naar jeg ber ham om det.

KIRSTI.

Han kan ikke, siger han.

ELI.

Høh! Jeg har overtalt Jakob ieftermiddag til at købe det, hvis han faar det for 400 kroner. — Sig det til manden din.

KIRSTI.

Det skal jeg gærne gøre.

ELI.

Og sig, at jeg vil ha 25 kroner for, at jeg faar handelen istand.

KIRSTI.

Da blir det ikke mere end 375 kroner paa Flok da?

ELI.

Nej, men det er nok, — mer end nok. — Sig, jeg er vond paa ham, du.

KIRSTI.

Bare det hjælper noget.

ELI.

Det gør det nok. Hurtig. Men nu maa du gaa. Jakob blir ikke borte mere end et par timer idag. Han skulde opover og snakke med smeden.

KIRSTI.

Og Flok blir nok sint, skal han staa længer i butiken. Blir siddende. Skynder sig at drikke ud af koppen.

ELI.

Forresten skal jeg i gebertsdagskalas ikvæld til madam Ejnersen. Saa jeg har liden tid.

KIRSTI.

Aa gid!

ELI.

Vi blir bare kvindfolk. Og vi kan ligesom snakke friskere fra leveren, naar vi bare er kvindfolk.

KIRSTI.

Du har stadsen paa alt, ser jeg.

ELI.

Ja, det er saa godt med et sligt stort for

klæde. Det dækker saa godt, om en skal gøre et arbejde og har stadsen paa. Rejser sig. — Men nu maa du gaa.

KIRSTI
rejser sig.

Ja, jeg faar vel det. Tar kurven paa armen. Kurven er tung.

ELI.

Du gaar vel stien neden om husene?

KIRSTI.

Ja da. Jeg bærger mig nok. Det er da ikke længere stykket.

ELI.

Og soml ikke væk de pengene, som er min part.

KIRSTI.

Vær du tryg. Begge nærmer sig køkkendøren — tilhøjre i baggrunden paa sidevæggen.

ELI.

Du ved, hvad som er dit. Sig til Flok det, jeg sa om jordstykket da! — —

KIRSTI.

Ja, det skal jeg. Begge ud.

ELI
kommer om nogle øjeblikke tilbage og gaar hurtig bort til regnkappen, som hænger paa knagrækken, og føler paa den oppe paa brystet, søger efter noget, som er sydd ind i foret paa den. Hun smiler.

Jo da . . . Smiler fremdeles og gaar bort til bordet, sætter kopper og kedel sammen paa brættet og gaar ud i køkkenet med det. Mens hun er ude, kommer Jakob Ringen ind af døren i baggrunden. Han er en mand paa højst 50 aar — endnu rank og rask. Han er klædt i graa klæder og har uldkrave paa. Før han endnu har tat

huen af, føler han ivrig paa kappen paa samme sted, som Eli følte paa. — Saa kommer Eli ind. Da slipper han kappen og hænger trøjen og huen fra sig paa knagrækken.

ELI
venlig.

Er du alt her igen?

JAKOB
mumler.

Ja.

ELI
som før.

Ja, jeg hørte paa fodlaget, at det var du. — Traf du smeden?

JAKOB
idet han gaar langsomt nedover til høvlebænken.

Ja, jeg traf ham paa vejen.

ELI
smiler.

Aa, det var derfor, du var saa snar. Jakob sætter sig halvt op paa høvlebænken, tar økeskaftet og ser paa det. Om lidt gir han sig til at arbejde paa økseskaftet med kniven. Eli har imidlertid gaat bort til bordet og tat strikketøjet og strikker, gløtter bort paa Jakob. Siger hurtig og venlig og dæmpet:

Du har ret, Jakob, det er ligevel den lureste pladsen for pengesedlerne.

JAKOB
som hidtil ikke har set op, ser nu halvt op — næsten sky.

Ja. Fortsætter sit arbejde.

ELI
gaar frem paa gulvet og ser opover mod regnkappen. — Dæmpet.

Kappen hænger der, ligesom der ikke var noget ivejen med den! Staar et øjeblik og ser paa den. Ller saa opover og føler paa det samme sted paa kappen som før. Strikketøjet har hun stukket under armen.

Jo, de er her, Jakob! Jeg kender dem saa tydelig!

JAKOB

læegger hurtig økseskaftet fra sig og gaar hurtig opover til Eli og føler ogsaa paa kappen.

ELI.

Kender du dem?

JAKOB.

Javist kender jeg dem. Begge gaar nogle skridt tilbage og ser paa kappen.

ELI.

Ikke et levende kryb kan tænke sig, at sedlerne er der. — Tror du vel det, Jakob? Ser opmuntrende paa ham.

JAKOB

betænksom.

Nej, det maa være svært at finde dem der.

ELI.

Om en eller anden kom ind og begyndte at rode i hvert et klædesplag, vi har, saa kunde han ikke føle sig til, at sedlerne er her. Hun gaar bort og stryger paa kappen indvendig og udvendig. Han vilde tro, det er foret, som det knitrer i.

JAKOB

opmærksom — bort til kappen.

Knitrer det?

ELI.

Lidet granne; for foret er saa nyt og friskt, ser du. — Foret knitrer hernede ogsaa. Føler paa foret længere nede paa kappen. Jakob føler ogsaa paa det længere nede paa kappen.

ELI.

Naar der er gaat 3—4 maaneder, og folk slutter med at prate om disse 5000, saa tar vi dem ud af foret. Straalende. Og da! — da kommer vor tid, Jakob!

JAKOB
ængstelig.

Ja. Men ikke før, Eli. — Kanske maa vi vente endda længer.

ELI.

Naturligvis gør vi det. Hvis det behøves. — Men du maa ikke se ud, ligesom du har solgt smørret og er blet snydt for betalingen. — Du har da vel ikke noget imod at ha nogen spareskillinger gæmt inde imellem foret. Ler. Latteren er i modsætning til ordene høj, klar og trillende.

JAKOB
halvt vendt bort fra hende.

Hvis det bare var spareskillinger ja.

ELI.

Enten du har spart dem, eller jeg har fundet dem paa landevejen her, kan jo komme ud paa et.

JAKOB.

Det gør det ikke, hvis politiet faar nys om tingen.

ELI.

At du kan plage dig med sligt. Akkurat ligesom du ikke skulde være komformert endnu! — Ingen kan faa nys om det, skønner du. Her i stuebygningen bor da ingen andre end

vi to. Jensine er saa dum og har aldrig noget at gøre herinde. Og pengebogen er brændt og asken strødd for alle vinde, som skrevet staar. — — Naar vi begge gaar ud af huset, laaser vi kappen ned i kommoden. Og straks vi kommer hjem, hænger vi den op paa væggen igen. Det ser da saa overlag naturlig ud, at en regnkappe hænger paa væggen. Ikke sandt, Jakob?

JAKOB.

Jo, det gør det.

ELI.

Vi er saa sjælden borte fra huset begge to paa engang. Og du bruger da kappen, bare naar du er i pudsen, og det regner. Og det gaar sandelig ikke saa ofte paa, at du er i pudsen i regnvejr. Hun sætter sig i den højryggede stol paa højre side af bordet og strikker. Lader ikke, som hun forstaar hans nedstemthed. Pause. Synger.

Jag vet en vraa emellan bergen
en liten vraa, som tilhør mig.

Ser op paa ham. Stanser sangen. — Sødlig. Ja, kære Jakob, hvis du ved noget bedre sted at gæmme sedlerne paa saa! . . . . .

JAKOB.

Den, som vidste, hvor de laa tryggest.

ELI

lidt mut. Lægger strikketøjet fra sig paa bordet.

Nu har vi flyttet de stakkars sedlerne hele huset rundt i de fire dagene, siden jeg fandt dem. Og lige galt er det, synes du. Naar du

er ræd for at ha dem herinde, kunde vi ha ladt dem ligge nedgravet i haven. Naar de laa i blikdaasen, tog de ikke skade af jorden. Det var ikke med min gode vilje, du grov dem op.

JAKOB.

Nej, nej, Eli. Jeg siger ikke noget vondt til dig, skønner du. Liden pause. Men at der ikke laa nogen slags papirer inde i bogen, saa vi kunde faa vide, hvem som ejde den.

ELI.

Ja, det er mærkeligt. Men der var ikke noget andet end pengene. — Han havde vel pakket disse sedlerne ind i en bog for sig sjøl, ser du.

JAKOB.

Ja.

ELI

ser op paa ham.

Men du ser ud, ligesom nogen skulde mistænke os for at ha pængene?

JAKOB.

Nej langtifra da, Eli! — for det var jo ingen, som la mærke til, at du tog dem op fra vejen, siger du.

ELI

utaalmodig.

Nej. Det har jeg sagt dig hundrede gange nu.

JAKOB.

Men det er det, at pengene er mistet heroppe . . . i nærheden af gaarden.

ELI.

Landevejen er landevejen, ved jeg, enten den ligger i nærheden af gaarden eller ikke.

JAKOB
langsomt.

Ja.

ELI
rejser sig.

Men hvorfor gaar du da omkring som en enkemand fra igaar?

JAKOB.

Det er . . . er blet ligesom saa utrygt, siden sedlerne kom her i huset.

ELI.

Er du ræd for at være alene om natten kanske? Da er det paatide, vi gifter os. Saa sover du ikke alene i stuen. Med haanlig medlidenhed. Men du har ikke raad til at gifte dig endnu stakkar. — Men du har vel raad til at gaa fra den lille gaarden din? — Eller kanske du kan faa penge fra den store, rige bror din, naar forfaldsdagen kommer? — for forfaldsdagen blir fæl denne gangen, Jakob.

JAKOB
med et suk.

Ja, den blir det. — Ikke skønner jeg, hvordan jeg skal klare den.

ELI.

Nu har vi da de 5000. Og nu skal jeg bli konen paa gaarden. Og saa køber vi det

fine jordstykket hans høker Flok. Og saa arbejder vi Skogholdt op.

JAKOB.

Han vil ikke sælge jordstykket for 400 kroner ligevel. **Gaar nedover til høvlebænken og sætter sig halvt op paa den og bruger tollekniven paa økseskaftet.**

ELI.

Vi faar se, Jakob. Han gir sig nok, naar vi lirker med ham. **Tar strikketøjet og sætter sig i den højryggede stol paa højre side af bordet.**

JAKOB.

Aa, jeg er saa lej af overhænget hans med dette jordstykket. Og skrydet og snakket hans om den tid, han tjente hos konsulen, — som han forresten snød og bedrog.

ELI.

Han trænger penge, ser du. Og derfor maa vi købe nu.

JAKOB
rolig.

Købe ja! Slaa stort paa! Bruge penge! — Det kan du. Det har du vist bestandig kunnet.

ELI.

Kan jeg kanske ikke arbejde ogsaa?

JAKOB.

Jo, det kan du.

ELI
bittert.

Jeg ved nok, at det er den store bror din og den fine sønnen din, som gir mig skylden

for, at det er gaat tilbage med dig. Men de ved ikke, hvor daarlig du stod, dengang jeg kom hid.

JAKOB.

Jeg bryr mig ikke om, hvad de to siger.

ELI

som før.

Aa—aa . . . Var det ikke for bror din og sønnen, havde du giftet dig med mig for længe siden. Det er bare et paaskud, at du er for fattig til at gifte dig med mig. Men du har vel ofte nok faat høre, at jeg ikke er bra nok, — at jeg er et tugthuslem, fordi jeg har siddet et aar fast. — Jeg var ung og uerfaren for 10 aar siden. Det lille sølvtøjet, jeg tog, gjorde ingen mand fattig. — Jeg har siddet min straffetid ud. Og saa kunde den tingen være glemt, synes jeg.

JAKOB.

Det er ingen andre end du sjøl, som snakker om det. — Jeg synes, jeg har vist dig, at jeg tror godt om dig, Eli.

ELI.

Ja, Jakob, det har du. Ingen er saa god mod mig som du. — Du er kanske den eneste, som har været god mod mig. Lægger strikketøjet paa bordet og gaar bort til ham. Indsmigrende — lægger haanden paa hans skulder. Med de 5000 kronerne tænker jeg, vi kan købe jordstykket og gifte os og arbejde hele gaarden op.

JAKOB
ser ikke op — svagt.

Men end den stakkaren, som ejer disse pengene?

ELI
slipper ham.

Stakkaren! Dæmpet. Tror du, en fattig stakkar gaar omkring med fineste kalveskinds pengebog og 5000 kroner i sedler? — 3 tusenkronesedler og resten i 500- og 100-kronesedler? — Men vi, som har fundet dem, vi kan ikke undvære en øre, vi, langt mindre 5000 kroner. Liden pause.

JAKOB
i et suk.

Nej, det er sandt nok. Vi kan ikke undvære noget. — Jeg kan ikke klare mig uden en del af disse pengene.

ELI.

Ser du det, Jakob! Ser du det! Lægger haanden omkring nakken paa ham. Han blir ved at arbejde. Vi skal faa det godt sammen. Skogholt skal bli en liden mønstergaard, skal du se. — Gør dig det lidt hyggelig ikvæld, mens jeg er i kalaset hos madam Ejnersen. Det er bare, at Jensine tænder under kedlen. Jeg har selv malet paa kedlen. Det blir ren jordmorkaffe. Mad har jeg og smurt op. Fine smørrebrød. — Jeg blir ikke længe borte; — for det er ligesom ingen moro i at være borte, naar du sidder hjemme og venter paa mig, Jakob.

JAKOB

stanser arbejdet, smiler, men ser ikke op. Siger stilt og varmt.

Synes du virkelig det, Eli?

ELI.

Det ved du godt, Jakob. — Du tviler da ikke paa det?

JAKOB.

Aa, somme tider synes jeg, du er mer haardhjærtet mod mig end mod nogen anden.

ELI.

Men somme tider har du sagt, at jeg er den eneste i hele verden, som bryr sig noget om dig. — Det bedste beviset for, at jeg er glad i dig, Jakob, er vel det, at jeg kom hid med pengene. Jeg kunde ha beholdt dem allesammen, sagt op tjenesten min og rejst min vej. — Men den, som ikke gjorde det, — det var Eli. **Lytter.** — — Hyss! Der kommer nogen. **Gaar opover og tar strikketøjet og strikker. Det banker paa døren i baggrunden.** Værsgod!

HØKER FLOK

kommer ind. Han er en mand paa omkring 45 aar. Den sorte redingot er ulastelig. Den stive filthatten og spadserstokken har han med ind. Guldbriller. Sort, velstrøget haar og velstrøgne whiskers. Som det vil fremgaa af det følgende, har han i mange aar været herskabstjener. Der er hos ham megen ro og ydre velopdragenhed, som han antagelig har erhvervet sig i det gamle, herskabelige hus, hvor han har tjent. Hans forlorenhed er, som oftest, højtidelig, men gir sig sjælden udtryk i haand- og armbevægelser. Han ler aldrig højt, men smiler undertiden forlorent. Fremmedordene udtaler han bestandig korrekt, fordi han har faat dem ind gennem øret, ikke ved læsning. Hvad han vil være, er den ældre, dannede, verdenserfarne mand.

Godaften.

DE ANDRE.

Godkvæld.

FLOK.

Hvordan staar det til i huset?

ELI.

Jo tak, det gaar da an.

FLOK.

Husholdersken fin og fjong som bestandig.

ELI
tørt, lidt mut.

Aa, jeg har tat paa mig stadsen; for jeg skal i kalas ikvæld. — Men De gaar klædt som en konsul bestandig, De Flok.

FLOK.

Det er vel nogen overdrivelse.

ELI.

Vil De ikke sidde ned paa lidt. Skyver den høiryggede stol ved bordet lidt længer ud paa gulvet. Gaar selv over tilhøjre og blir staaende og strikke.

FLOK.

Tak frøken. Sætter sig.

ELI
lader troskyldig. Optar den afbrudte samtaletraad.

Nej, det er saa sandt saa. Det er noget, som hver mand ved, at De ligner konsul Lipmann mer og mer, des ældre De blir. — Ikke sandt, Ringen?

JAKOB
som imellem har set op, men ikke sluppet arbejdet — smiler.

Joda. — Kanske Flok er i slægt med ham. Eli ler højt. Flok smiler stilt, overlegen, diskret.

FLOK.

Min far kan han næppe være, eftersom han bare er 12 aar ældre end jeg.

ELI

som før.

Jeg mente nu bare, De ligned ham i klæ'erne. Ja, og i haar og skæg ogsaa. Før i tiden havde De rødt haar og skæg; men det er blet svart med aarene ligesom paa konsulen.

FLOK.

Det hænder ofte, at haar og skæg skifter farve med alderen.

ELI

som før.

Ja. Paa bedstemor min blev det graat med alderen. — Men mest ligner De konsulen i brillerne, synes jeg.

FLOK

overhører Elis spydighed.

Jeg fik min smag for nobel paaklædning udviklet i de mange aar, jeg omgav generalkonsulen. — Det nægter jeg ikke for. Desuden er vi jo lige hverandre i konstitution.

ELI.

Men jeg kan aldrig forstaa, at De slutted hos konsulen. De havde det da godt der.

FLOK.

Tja. Generalkonsulen maatte jo indskrænke sig. Det er gaat tilbage med ham. Og det koster at holde en førsteklasses tjener.

ELI.

Ja, det gør nok, det.

FLOK.

Og De, herr Ringen, er bestandig i arbejde?

JAKOB.

Ja, en er nødt til at klemme paa, skal en kunne holde sig oppe.

ELI.

Her maa en slide sent og tidlig. Vi kan ikke spadsere som De, Flok.

FLOK.

Generalkonsul Lipmann sa: En forretningsmand arbejder altid. Ogsaa naar han sover.

ELI

stilt, tørt.

Det er sandelig godt gjort.

FLOK.

Jeg for min del er overordentlig stærkt engageret hele dagen.

ELI.

Ja, det kan De nok være, naar konen Deres staar i butiken sent og tidlig.

FLOK.

Der er en stor forskel paa manden og konen.

ELI.

I somme huse ja. Sætter sig paa krakken tilhøjre fremme i forgrunden.

FLOK.

Overalt, frøken. Det bør saa være ialfald.

Konen arbejder i huset. Og manden repræsenterer. Hvad er det at veje ud mel og gryn og fisk? Det kan de fleste. Det kan min kone ogsaa. Det er ikke at være forretningsmand! — Nej! Men at gøre indkøb. Gøre fordelagtige indkøb. — Købe, saa man kan sælge med avance! — At forudse konjunkturernes gang paa markedet, det er det store ved en forretningsmand.

JAKOB
smiler uden at se op.

Mente konsulen det ogsaa?

FLOK
smiler overlegent.

Ja, det gjorde han! — Og jeg tilstaar aabent og er stolt af, at jeg har gaat i skole hos en mand som generalkonsul Lipmann.

ELI.

Men De var da ikke i forretningen. De var da bare tjener.

FLOK
smiler som før.

Javist. Tror De, jeg vilde ha lært saa meget af ham, hvis jeg havde redet paa en af hans kontorkrakker? Aanej. Man blir ikke forretningsmand i vore dage ved at sidde paa en krak. — Nej. Men jeg var omkring ham bestandig. Overalt. Han tog mig med paa rejser i udlandet. Jeg var hans højre haand bestandig. Han raadførte sig med mig i vigtige sager. Han viste mig sin intimeste fortrolighed — i

en grad, som dere ikke aner. Hvor intim den var, kan jeg simpelthen ikke fortælle — allermindst naar der er en dame tilstede. — Se, paa den maade lærer man. Omgang med dannede mennesker og saa rejser, det er . . . er . . er noget storartet. — Hvis De, herr Ringen, var forretningsmand, ved De saa, hvad De gjorde?

JAKOB.

Aa, det ved vel hverken De eller jeg.

FLOK.

Jo, herr Ringen, da købte De mit jordstykke.

ELI.

Det er ingen mening i det, naar De er saa dyr.

JAKOB.

Nej, det er det ikke.

ELI.

400 kroner. Og ikke en øre mere. Og det skal De sælge det for, Flok. Blir mut.

FLOK.

Herr Ringen. Hvis De var forretningsmand, vilde De tænke som saa: Her ligger købmand Floks jordstykke lige op til min gaard. Og min gaard ligger lige ved bygrænsen. Byen udvider sig stadig. Byen vil inden 10 aar trænge jordstykket. Og da maa man købe. Men værdien af jorden er imidlertid vokset.

JAKOB.

Da skulde De beholde jorden sjøl. De er da forretningsmand.

FLOK.

Jeg har hverken tid eller anledning til at drive jordstykket, som det skal. Men De kan. Om ti aar kan De jo sælge det med profit, om De vil. Tror De, Deres bror var blet den store, rige mand, hvis han ikke havde spekuleret, hvis han ikke paa forhaand havde anet fremtidens mærkelige konjunkturer? — Faar en ide. Det er sandt! Ved dere, hvem som har mistet tegnebogen og de 5000 kroner?

JAKOB og ELI

farer sammen, ser paa ham.

Nej? Eli, som har siddet halvt vendt frem mod de andre, vender sig nu frem mod forgrunden — behersker sin uro.

FLOK

overlegent.

Det er vel faa udenfor politiet, som ved det. — Jo, i eftermiddag var min fætter, politibetjenten, oppe hos mig.

JAKOB.

Po . . po . . . politibetjent?

FLOK

rejser sig, lader hat og stok ligge igen paa stolen. Driver lidt omkring.

Ja. Han henvendte sig til mig. Han vidste jo, at jeg er godt kendt heromkring. Hundreder af familier kommer jo daglig til min forretning for — om jeg saa maa sige — at

hente sit daglige brød. — Du har et skarpt øje, sa han. Du maa kunne se, om nogen udviser en usædvanlig flothed ved indkøb hos dig eller uforsigtig omgang med store pengesedler, sa han.

JAKOB.

Men sa han ikke, hvem som havde mistet pengene da?

FLOK.

Jo, det vil sige: Først vilde han ikke ud med sproget. Men han er jo min fætter og har ubetinget tillid til mig. Saa tilslut betrode han mig, hvem det var. Jeg har altsaa ikke lov til at røbe det; men til dere kan jeg vel sige det. **Jakob arbejder, ser ikke op.** — — Det er grosserer Kristoffer Ringen i egen høje person.

JAKOB
ser lynsnart op.

Kristoffer?

ELI
vender sig mod Flok.

Grossereren?

FLOK.

Det er et uheld, som er ramt ham. Det kan ikke negtes. Han kom kørende hjemover fra en forretningsrejse. — Men hvor heldigt, at det er ham.

ELI
hurtig.

Javist. Han, som er saa grundrig. Han ejer en halv million, siger folk.

FLOK.

Meget mere, frøken. 5000 kroner er for ham som 5 kroner for mig.

ELI.

Og som 5 øre for mig.

FLOK
smiler.

Hm. — Sig 50 øre, frøken, saa er De sandheden betydelig nærmere.

JAKOB
urolig. Tørrer sveden af panden. Til Eli.

At Kristoffer kunde bære sig saa klodset ad, Eli!

FLOK.

Ja, det maa De nok sige, herr Ringen. Han er vel ogsaa flau og ærgerlig, kan jeg tænke, eftersom han holder det hemmelig for almenheden. Sætter sig paa stolen ved bordet igen.

JAKOB
som før.

Det havde jeg ikke trodd om Kristoffer. Det var svært.

FLOK.

Aa, De tar Dem det vel ikke saa svært nær.

ELI
hurtig.

Hvorfor skulde han ikke det?

FLOK.

Forholdet har vel i lang tid ikke været det bedste.

ELI.

Men han er nu bro'ren ligevel.

FLOK.

Jeg trode, brødrene haded hverandre lidt. Men Gudbevares. Penge er penge. Og saa skal jo Deres søn ha hans eneste datter.

JAKOB.

Aa, de er nu ikke gifte endnu.

FLOK.

Frøken Ringen er en energisk dame. Og en nydelig dame. Hun sætter nok sin vilje igennem. — Og 5000 kroner mindre for Deres søn er ogsaa noget, herr Ringen.

JAKOB

bøjet over arbejdet.

Aa, det kan jeg ikke sige, jeg bryr mig noget om.

FLOK

med beklagelse i stemmen.

Nej, naar man har en søn, som er blet styrmand paa et stort dampskib og ser ned paa sin far saa! — Han er jo i byen en gang hver tredje maaned og besøger Dem ikke ligevel. Med et suk. Og desuden er det jo ikke sagt, De faar noget af pengene, fordi om Deres søn faar den halve million.

JAKOB

rolig, men ikke uden harme.

Nu faar De slutte med dette snakket, Flok.

FLOK

overbærende, smiler.

Kære herr Ringen. Spøg forstaar De da! — — Den, som bare kunde opdage, hvem som havde fundet tegnebogen!

ELI

halvt bortvendt.

Ja den ja!

FLOK.

Ham vilde vel grosserer Ringen gi en net drikkeskilling.

ELI

haanlig.

Ja tro det!

FLOK.

Jeg skulde nok sørge for, at jeg fik finderløn.

ELI.

Han var klog, han, som fandt pengene og beholdt dem; for Kristoffer Ringen er ikke den manden, som viser taknemmelighed og . . . og hjælpsomhed mod nogen. Ikke mod sin egen bror engang!

JAKOB.

Snak ikke om Kristoffer.

FLOK.

Nej, utak er verdens løn! — Det er ogsaa summen af mit livs . . . af mit omtumlede livs erfaringer. — Forresten synes jeg, grosserer Ringen er pen mod mig. Betror mig meget. Han har indrømmet mig ubegrænset kredit.

Liden pause.

ELI.

De blev vel ræd idag, Flok, da De saa, at politibetjenten kom?

FLOK.

Ræd? . . . Det var da besynderligt!

ELI
lader troskyldig.

Ja, politiet har da været hos Dere mere end én gang.

FLOK.

Naa, De sigter til, at jeg en og anden gang har solgt øl ulovligt. Det ved De jo, jeg kun har gjort, fordi folk har kommet og tigget og bedt mig om at sælge dem en flaske eller to. Og saa har de vist sin taknemmelighed ved at melde mig til politiet. Tja. Desværre. Som jeg sa: Utak er verdens løn.

ELI
som før.

Ja. — Var det ikke 600 kroner i mulkt, De udsonte sidste gangen . . .

FLOK.

Jo desværre.

ELI
som før.

20 dages vand og brød. Det maa være tungt.

FLOK.

Mine økonomiske forhold tillod mig ikke at udbetale en saa stor sum kontant

ELI.

Nej, jeg kan tænke det. De syntes vel, det var bedre at ta svien paa kroppen end paa pungen.

FLOK
overhører.

Aa! — Den, som bare kunde opdage, hvem som havde fundet tegnebogen!

ELI.

Sig heller: Den, som havde været saa heldig at finde bogen!

FLOK
overlegen.

Tja!

ELI.

Havde De været saa heldig, Flok, da havde De sluppet at arbejde saa my — ogsaa naar De sover.

FLOK
smiler foragtelig.

De tror kanske, jeg vilde ha beholdt den?

ELI.

Hvis De havde villet, kunde De naturligvis ha beholdt den.

FLOK.

Tak. Men jeg har endnu ikke lyst til at gøre bekendtskab med tugthuset.

ELI
rolig.

Nej. De liker jo bedre vand og brød.

JAKOB
uden at se op. Med tilkæmpet ro.

Jeg skønner ikke, hvad sligt snak skal være godt for. Dere er da voksne folk begge to.

FLOK.

Fuldstændig enig, herr Ringen. — Lad os tale om mindre humoristiske problemer. Frøken Vold og jeg har for skik at underholde os paa en spøgende maade.

JAKOB
tørrer sveden af panden. Urolig.

Du, Eli, husker du, hvor jeg la øksebladet idag?

ELI
tænker sig om. Elskværdig.

Øksebladet? Nejmæn om jeg . . . Jeg skal se efter. Rejser sig.

JAKOB.

Det er sandt! Nu husker jeg det. Aanej, jeg skal gaa sjøl. Ud af køkkendøren — tilhøjre i baggrunden. Eli sætter sig. Liden pause.

FLOK
lidt dæmpet.

De var vel forsigtig, da De hented øllet søndag?

ELI
smiler — halvt vendt bort fra Flok.

De kan da skønne det. Bare Ringen og jeg har kendskab til det, som var i kurven.

FLOK.

Jeg haaber, De sætter pris paa min velvilje.

— De er den eneste, jeg tør overlade en flaske til; for nu har jeg saa ofte havt ubehageligheder.

ELI.

Tror De kanske, nogen tør snuse ned i den kurven, jeg bærer?

FLOK.

Nej, det vil jeg da haabe.

ELI

gaar bort og stiller sig i nærheden af Flok med ryggen mod baggrunden. Dæmpet.

Jeg er vond paa Dere, Flok.

FLOK

dæmpet.

Ja, jeg har lagt mærke til det. Min kone fortalte det ogsaa. — Jeg beklager det, frøken.

ELI.

Hvorfor kan De ikke sælge jordstykket for 400 kroner og la mig faa 25? Saa blir der handel af.

FLOK.

Det er for lidet, frøken.

ELI.

Snak! Det er ikke værdt mer end lidt over 300 kroner. Men De skal ialfald sælge det for 400 kroner. — Det skal De, Flok!

FLOK

rolig.

Er det en trudsel?

ELI
tier et øjeblik.

Nej. Liden pause.

FLOK.

Er det sikkert, han vil gi 400 da?

ELI.

Ja. Jeg overtalte ham i eftermiddag.

FLOK.

Jaja. Saa faar jordstykket gaa. Var det ikke for det, at jeg trænger kontanter i disse tider, saa gjorde jeg det ikke.

ELI.

Men glem ikke de 25 kroner til mig. Ellers blir der ingen handel af.

FLOK.

Jeg skal nok huske det, frøken.

ELI.

Ja, fan tro Dere.

FLOK
krænket.

Men frøken da!

ELI.

Ja, for jeg trænger kontanter, jeg ogsaa.

FLOK.

De gør nok det. — Udstyr kanske?

ELI
overhører.

Og snyder De mig, saa blir jeg vond paa Dere igen. Gaar bort til krakken og sætter sig. Liden pause.

JAKOB
ind med øksebladet. Gaar bort til hevlebænken.

ELI.

Fandt De øksebladet, Ringen?

JAKOB.

Ja.

FLOK.

Frøken Vold meddeler mig, at De har bestemt Dem til ikke at gi mere end 400 kroner for jordstykket.

JAKOB.

Nej, for det er ikke værdt mer.

FLOK
vantro.

Haa!

JAKOB
skarpt.

Jeg gir ialfald ikke mer, hvad De saa siger eller ikke siger.

FLOK.

Jaja. Rejser sig. — Jeg gaar hjem og laver en liden smule dokument. Eller udkast til dokument.

ELI.

Ja, gør De det, Flok. Rejser sig.

FLOK.

Godaften!

DE ANDRE.

Godkvæld! Flok gaar. Eli følger ham til døren. Det mørkner lidt efter lidt i stuen.

JAKOB
slipper økseskaftet. Vender sig mod Eli. Bestemt.

Jeg vil ikke ha pengene nu, Eli.

ELI
som har ventet dette — sød, smilende og rolig.

Tøv, Jakob! Hun er hele tiden rolig under det følgende — ligetil udbruddet kommer.

JAKOB.

Naar det er Kristoffer, som har mistet dem, saa vil jeg ikke.

ELI
som før.

Det er da netop bra, at det er han! — Han, som kan undvære dem!

JAKOB.

Det er det samme! Pengene til Kristoffer beholder jeg aldrig.

ELI.

Fordi han er bror din? — Hvis han havde været en rigtig bror mod dig, Jakob! Ja da ja! Men han ser ikke til den kanten, du gaar, — spør ikke efter dig engang.

JAKOB
driver urolig og ængstelig omkring.

Jeg vil ikke ha dem. Jeg skylder ham nok før.

ELI.

Fordi om han for 20 aar siden hjalp dig til at købe gaarden! — Nu synes jeg, du maa begynde at slutte med at være taknemmelig

mod ham. Han, som har vist dig døren for min skyld.

JAKOB.

Han har været haard. Det er sandt nok. Og blandet sig op i husstellet mit.

ELI.

Og vist sig vigtig og stor og hovmodig ja!

JAKOB.

Men han har ikke været slig bestandig, Eli. Han var god mod mig i mange aar, var han. Baade siden vi blev voksne og før ogsaa — da vi sad hjemme hos mor og far i hjembygden . . . i . . . i strandstuen. Og da vi rode sammen paa fisket ogsaa.

ELI

smiler rolig.

Du lod ham bestandig faa al magten og myndigheden over dig, har du sjøl fortalt. Og da kunde han nok være snil.

JAKOB.

Men han er da 5 aar ældre end jeg. Og saa har han saa god forstand.

ELI

rolig.

Du skulde bare ha vaaget, du, at bære dig slig ad mod ham, som han har baaret sig ad mod dig! Du skulde bare ha vaaget at gaa ind i huset hans og bestemme over, hvem han skulde ha til tjenestejente, saa tror jeg, han vilde

ha glemt, at du er bror hans, og at du har været god mod ham, du ogsaa.

JAKOB.

Jeg er sint paa ham. Det er sandt. Mangen gang faar jeg vondt, bare jeg tænker paa ham.

ELI

tørt.

Ja, ser du der.

JAKOB.

Men ta pengene hans vil jeg ikke.

ELI

straalende. Nærmer sig ham.

Du Jakob? — Nej langt ifra. Du skal ikke ta en øre, som hører ham til, du. — Jeg har fundet dem. Og jeg skal bruge dem. Jeg tar alt ansvaret paa mig. — Lad du, som du aldrig har set eller hørt noget til sedlerne — Smiler og hvisker. Du har ingen andre end mig. Og jeg har ingen andre end dig. — De sedlerne behøver aldrig at bli nævnt mellem os.

JAKOB

tier nogle øjeblikke i indre kamp. Uden at se paa hende.

Nej, jeg liker ikke disse pengene. Eli gaar langsomt fra ham. Lad mig sende dem tilbage til Kristoffer. Det lar sig saa godt gøre, uden at han faar vide, hvor de kommer fra. Løfter ansigtet bedende mod hende og gaar et par skridt nærmere.

ELI

ler højt og klart. — Rolig, medlidende.

Aa, for en svag stakkar du ret er, Jakob.

— Havde du altid handlet, som jeg vilde, havde du været ovenpaa for længe siden.

JAKOB.

Ja, det siger du.

ELI.

Havde du giftet dig med mig straks, vilde nok bror din forstaat, at der ikke var noget mere at gøre ved den tingen. Og saa var der blet forsoning mellem os og bror din. Saa havde du faat hjælp af ham for længe siden.

JAKOB.

Aa, Kristoffer er strid, han.

ELI

uden at høre paa ham — fremdeles rolig.

Men istedet for at gøre, som jeg siger, har du gaat og sukket og fortalt, du ikke havde raad til at gifte dig. — Medlidende. Du skulde sige, som sandt er, du, at det er bror din og sønnen, som staar ivejen for, at jeg kan bli konen paa gaarden.

JAKOB

usikker.

Nej nu . . . nu snakker du vist tøv. Du ved, der var misvækst ifjor. Og iaar blir der under middels.

ELI

tørt.

Det er nok i skallen din, der er misvækst.

JAKOB.

Jeg kan vel ikke hjælpe for, at Ingvald er

desperat og trist over, at du kom her i huset. Og Kristoffer ogsaa.

ELI
som før.

Jo, det kan du. — Du kan la mig gaa. Pause. — Hun gaar nær ham og siger dæmpet, rolig, bestemt. Jeg kan ikke bli her i huset, uden at sedlerne blir her. Uden de sedlerne kan ikke du klare dig. Og jeg vil ikke se paa, at du gaar fra gaard og grund. Gaar langsomt fra ham.

JAKOB
vrider sig et par øjeblikke, — stilt.

Jeg kan ikke, Eli. Jeg tør ikke beholde dem . . . saa gærne jeg end vilde — e — jeg mener, at jeg vil ikke beholde dem, saa stor brug jeg end kan ha for dem.

ELI
stamper i gulvet, hæst og med lynende øjne.

Tosk! Hun blir staaende midt paa gulvet. Jakob ligesom dukker sig under hendes frygtelige udbrud. Gør du ikke, som jeg siger, skal jeg knuse hvert et bejn i den dumme skrotten din! — slaa dig ned som en hund.

JAKOB
træt.

Naar du begynder slig, Eli, faar jeg lyst til at rømme fra baade dig og gaarden. Rømme langt væk. Helt til Amerika.

ELI.

Det har du sagt før, naar du var ræd.

JAKOB.

Engang blir det vel alvor af.

ELI
gaar nær ind paa ham.

Nej, for du er ræd — ræd som en sau. Derfor tør du ikke la mig beholde pengene heller. — Og en slig mand er det, jeg har fæstet mig hos. — Hvad er du, naar jeg forlader dig? — En stakkars, ensom, gammel krok — uden gaard, uden søn, uden bror. — Sønnen din ser ikke ind til dig, naar han er her paa havnen. — Jeg er den eneste, som holder fast paa dig i din elendighed; men du fortjener det ikke. Tar sig pludselig til hjærtet, vakler bort til den højryggede stol paa højre side af bordet og sætter sig. Klynker. Aa . . . aa, jeg blir syg. Lukker øjnene.

JAKOB.

Blir du syg? Rap hid og did. Du skal faa vand. — Vent lidt! Ud i køkkenet.

ELI
slaar øjnene op, idet køkkendøren falder i efter ham, puster tungt ud.

Puh! Ligesom hun vilde sige: Det var svært saa tungt!

JAKOB
hurtig ind med vand i en spølkum — ømt, men uden at klynke.

Se her, Eli. Drik!

ELI
som har lukket øjnene, da hun hørte, han kom, slaar dem nu op igen og siger med svag stemme, saasnart hun har drukket.

Jakob.

JAKOB
som før.

Ja. Hvordan har du det, Eli?

ELI.

Tak, det er ligesom lidt bedre nu. Langsomt. Straks jeg faar samlet mig . . . skal jeg plukke sammen det lille, jeg har. Og saa skal jeg begi mig ud i verden.

JAKOB
staar tilhøjre — halvt vendt bort fra hende. I stille fortvilelse.

Aanej da, Eli.

ELI
uden bitterhed i stemmen.

Jeg ejer ikke stort. Saa jeg skal ikke tynges af ballasten. Et sted findes der vel et hul for mig ogsaa.

JAKOB.

Aanej da, Eli.

ELI.

Jo, Jakob. — For nu er du nok blet træt og ked af mig ligevel.

JAKOB.

Ikke sig sligt da, Eli. Du blir her, saalænge jeg er paa gaarden. — Jeg slipper dig aldrig fra mig, Eli. Det har jeg sagt dig saa mangen gang.

ELI.

Det har du gjort, Jakob. Du har ogsaa sagt, at der skulde bli bryllup af, naar du fik raad. Det har du sagt i over 2 aar nu, Jakob.

JAKOB.

Ja, det er sandt. Men det havde vel ikke slig hast, naar jeg havde saa daarlig raad.

ELI.

Men du vil ikke nu heller, endda jeg har saa mange penge. Liden pause. Jakob staar fremdeles halvt vendt bort fra hende. Vil du nu da, Jakob?

JAKOB

tier nogle øjeblikke. Staar som før. Halvhøjt.

Ja. Blir staaende i samme stilling under det følgende. Eli rejser sig, straaler, lægger haanden om nakken paa ham.

JAKOB

som ikke ser op, holder hende lidt fra sig. Strængt.

Jeg vil aldrig høre, at du nævner disse pengene.

ELI.

Aldrig skal jeg nævne dem. Det kan du være sikker paa. Hun gaar fra ham, er straalende, men forsøger at lægge ligesom en dæmper paa det. Hun knuger hænderne sammen ligesom for at holde sig fra udbrud. Idet hun gaar forbi kappen, stryger hun flygtig paa den oppe paa brystet. Hun sætter en og anden stol tilrette, mens hun gaar hid og did, optat med det, som er hændt. Pludselig knipser hun i fingrene. Det har jeg glemt! — Jeg skal til madam Ejnersen ikvæld. — Jeg faar nok skynde mig jeg, Jakob. Jeg ber Jensine om at sætte lampen ind til dig. Saa kan du faa maden ind, naar du sjøl vil. — Farvel da, Jakob.

JAKOB

staar som før, rører ikke et lem. Halvhøjt.

Farvel! Eli ud af køkkendøren. Nu er det næsten mørkt i stuen.

JAKOB
alene — hvisker.

Nu blir vi aldrig godvenner mer, Kristoffer og jeg. Bævende. Nu mødes vi aldrig mer. Liden pause. Hvast. Men det er hans skyld! Han skulde ikke ha talt vondt om hende til mig! Det var han, som jog mig ud af stuen sin: — Han har havt over 2 aar at betænke sig i. Men han kom ikke. — Og nu kan det være det samme. Jeg gaar aldrig mer til ham. Aldrig mer. Ikke om han skikker bud efter mig i dødstunden. Det banker paa køkkendøren. Jakob farer sammen. Hvisker. Hvad er det? Højt. — Kom ind!

JENSINE
langsomt og forsigtig ind med tændt lampe. Der blir lyst i stuen. Hun ser sig maabet og usikker omkring, ogsaa efterat hun er blet var Jakob. Hun gaar langsomt bortover til bordet.

Det er lampen.

JAKOB
svarer ikke, driver bortover tilhøjre med bøjet hode.

JENSINE
stanser borte ved bordet med lampen i haanden og stirrer usikkert paa ham. Da Jakob ingen ting siger og ikke ser paa hende, siger hun.

Det er lampen. — Jeg sætter den paa bordet, jeg. Gør saa.

JAKOB
ser op. Haardt.

Ja, sæt den paa bordet. Ser ned som før.

JENSINE
venter lidt.

De skulde sige til, naar De vilde ha maden, sa Eli.

JAKOB
ser op.

Mad skal jeg sjøl sørge for. — Har du ikke noget andet at gøre, kan du gaa over paa rummet dit og lægge dig. **Driver videre. Jensine gaar ud af køkkendøren, men ser forsigtig, forundret og usikkert efter ham, helt til hun er ude af døren. Det banker paa døren i baggrunden.**

JAKOB
stanser, ser mod døren.

Kom ind!

INGVALD
træder ind. Han er 25—26 aar gammel, klædt i blaa dress og sort vaarfrak. Paa hodet har han en sort, bløđ hat.

Godkvæld, far.

JAKOB.

Er . . . er det dig? — Godkvæld. **Liden pause.** Du maa se til at faa sidde ned paa. **Ingvald gaar nogle skridt frem paa gulvet og blir staaende.** Er du nylig kommet til byen?

INGVALD.

Ja. For et par timer siden. — Jeg gik direkte hid fra dampbaaden. Jeg vilde gærne snakke med dig.

JAKOB
langsomt.

Jasaa. Det var mærkværdigt. **Sætter sig paa krakken tilhøjre fremme i forgrunden.**

INGVALD.

Saa?

JAKOB.

Du er i byen en gang tredjehver maaned;

men jeg har ikke set noget til dig paa snart et aar.

INGVALD.

Ja, det er saa. — Halvhøjt. Er hun hjemme?

JAKOB
tier et øjeblik.

Der er to kvindfolk paa gaarden.

INGVALD.

Jeg mener Eli Vold. Hun, som du tænker at gifte dig med.

JAKOB.

Jeg syntes, du sa, det var mig, du vilde snakke med.

INGVALD.

Ja. — Hun er altsaa ikke hjemme nu?

JAKOB.

Nej; men jeg venter hende hjem.

INGVALD.

Imorgen blir jeg afmønstret. Jeg skal slutte paa sjøen. Og gaa ind i forretningen hos farbror.

JAKOB.

Saa det blir alvor af det nu.

INGVALD.

Ja.

JAKOB.

Jaja. Du har faat en god skolegang i barndommen, du. Og styrmandseksamen har du faat. Og skippereksamen ogsaa. — Og det

kan komme godt med, naar du skal bli handelsmand.

INGVALD.

Sig mig oprigtig, far — for nu har du jo havt tid til at betænke dig —, er du endnu bestemt paa at gifte dig med hende?

JAKOB
som efter sidste scene med Eli har faat hæftighed og trods.

Jeg synes, jeg har sagt dig det tydelig nok før. Rejser sig. Og saa vil jeg ikke høre et ord mere om den tingen. Inden en maaned er vi gifte.

INGVALD.

Det er da underligt, at du ikke har giftet dig med hende for længe siden.

JAKOB.

Jeg har ikke havt raad.

INGVALD.

Men nu har du faat raad?

JAKOB.

Ja. Forvirret. Nej, jeg har ikke bedre raad nu end før.

INGVALD.

Hvorfor har du da ikke gjort det for længe siden?

JAKOB
ærgerlig.

Hvorfor?

INGVALD.

Ja, hvorfor har du ventet i 2—3 aar med at gifte dig? Svar mig paa det, far.

JAKOB.

Ja, det skal jeg nok. Jeg opsatte det stadig, fordi Kristoffer og du havde saa my imod det. Jeg vented paa, at Kristoffer — ja du ved, han viste mig døren — at han skulde komme hidop og tilby forlig og ta i sig grovhederne om Eli.

INGVALD.

Det gør han vist aldrig, saalænge hun er her paa gaarden.

JAKOB

stærkt.

Nej. Og det kan være det samme ogsaa.

INGVALD.

Far! Betænk hvad du gør. Gift dig ikke med hende.

JAKOB.

Du likte kanske, at jeg gifted mig med en anden en.

INGVALD.

Det har jeg ingen ting imod.

JAKOB

haanlig.

Det skal du faa mig til at tro. — Forresten kender du hende ikke. Hun har sine fejl, hun, som andre. Men hun er bra nok til mig.

INGVALD.

Nej, det er hun ikke. — Hun er et løgnagtigt og rænkefuldt fruentimmer. — Det ved jeg.

JAKOB.

Du skulde ta vare paa munden din, du.

INGVALD.

Hun har et svært daarligt rygte ogsaa.

JAKOB.

Mange er bedre end rygtet sit.

INGVALD.

Det ved jeg nok. Men selv om hun var ti gange bedre end rygtet sit, er hun ligevel ikke god nok til dig.

JAKOB
klodset.

Har hun gjort dig noget vondt kanske?

INGVALD.

Ja, det har hun. Hun trækker far min efter næsen. Hun ødelægger hjemmet mit, barndomshjemmet mit.

JAKOB.

Du er ræd for, at du ikke skal komme til at arve hele gaarden, kan jeg tænke.

INGVALD.

Det mener du ikke.

JAKOB.

Du faar mere end nok, du, som med tiden blir ejer af firmaet Kristoffer Ringen.

INGVALD
ser ned for sig og ryster paa hodet.

JAKOB.

Du faar jo Magna med paa købet ogsaa.

INGVALD
stilt.

Stakkars far. Du maa sandelig ha simpel omgang. — Før var du ikke simpel.

JAKOB.

Det skulde ikke være du, som er blet finere? Raseriet vokser i ham. Hvad er det, du vil her?

INGVALD.

Jeg sa, at jeg gik direkte hid fra dampbaaden. Jeg vilde gærne, naar jeg gaar til Magna og farbror ikvæld, ha noget glædeligt at fortælle dem. — Jeg vilde gærne fortælle dem, at du tilhører os som i gamle dage; — for vi sørger allesammen.

JAKOB.

Det maa du be dem om at slutte med.

INGVALD.

Men vi skammer os ogsaa. — Det gør især jeg, som skal modta saa my af farbror og Magna. Nu skal jeg være sammen med dem hver en dag. Jeg skal bo her i byen. Og jeg trænger at ha en far, som folk ikke ler af for et simpelt fruentimmers skyld.

JAKOB.

Ti!

INGVALD.

Jeg trænger at ha en far, som jeg kan agte.

JAKOB.

Du faar nøje dig med svigerfar din.

INGVALD.

Ved du, at du staar sønnen din i vejen — slig som du bær dig ad.

JAKOB.

Saa—aa!

INGVALD.

Magna og jeg har nu ventet paa hverandre et aars tid. Nu kunde vi gifte os; men farbror synes, vi faar vente og se tiden an. Han vil se, om du ikke vil skaffe fruentimret væk.

JAKOB.

Hvis datter hans skal vente saa længe, kommer hun aldrig i brudesængen.

INGVALD

ser paa ham et øjeblik.

Jeg kender dig ikke igen. — Slig var du ikke før.

JAKOB.

Vi er vel blet forandret begge to. Det banker paa døren i baggrunden. Jakob nervøs. Banker det ikke paa døren?

INGVALD.

Jo.

JAKOB.

Kom ind! Han staar tilhøjre fremme i forgrunden.

MAGNA
kommer hurtig ind. Spadserdragt og enkel hat.

Godaften begge to!

INGVALD.

Du Magna!

MAGNA
kaster sig om halsen paa ham og kysser ham. — Ømt.

At du ikke kunde hilse paa mig først! Før du gik hidop! — Du stygge mandfolk! — Gudskelov, at du er kommet hjem igen! Nu rejser du ikke væk mere. Slipper og bort til Jakob. Rækker ham haanden. Godkvæld, farbror! — Synes du ikke, han gærne kunde ha keget ind til mig først. Og saa gaat hidop. Det havde været det naturligste. Ikke sandt?

JAKOB.

Jo.

MAGNA.

Det var ikke rigtig af ham.

JAKOB.

Nej, det var ligesom lidt . . . lidt tankeløst.

MAGNA.

Jeg bor jo nærmere end du. — Men han skal nok faa undgælde for det.

JAKOB.

Aaja. Kvindfolkene plejer ikke at spare paa riset, de, naar de først har det i haanden.

INGVALD.

Men hvordan faldt du paa at gaa hidop?

MAGNA.

Gaa? — Jeg tog en drosche. Tænk, saa begyndte det at regne saa smaat. Og jeg havde ingen paraply med! Slaar fra sig med armene ligesom for at bli kvit væden. — Jeg fik tilfældigvis vide, at „Jupiter“ var kommet. Jeg styrted ombord. Men saa var du fløjet alt. Jeg pilte hjem. Der var du ikke heller. Men saa var der en fugl, som sang om, at du var gaat hidop. — Og jeg efter! Ind til ham. Jeg maatte se dig ikvæld. Jeg kunde ikke vente til imorgen. Jeg har jo ventet i hele 3 maaneder. Hun sænker stemmen. Jakob lister sig ud af døren nærmest forgrunden. Aa, nu er jeg saa glad. Aa, jeg er saa glad; for nu rejser du aldrig fra mig mere. Dejligt har det været hidtil; men nu kommer det allerdejligste! — Du skal ikke faa stor fred paa kontoret! En gang hver time kommer jeg ned til dig. En gang hver time mindst! — Og saa kvældene! Siden du blev min, synes jeg, at jeg aldrig har faat snakke ud med dig. Du havde aldrig mere end en dag eller to at være hjemme i. Og saa maatte du afsted straks. Du har ligesom bare kysset mig og saa sprunget ombord. Ser sig omkring i stuen. — . . . Det er saa underligt at staa herinde sammen med dig. Husker du, da vi laa og vælted os paa gulvet her og legte og slo's! Jeg husker, tante engang gav dig ris, fordi du klep mig blaa i armen. De ler begge. Magna lægger hodet ind til hans bryst. Aa, jeg er saa glad,

Ingvald. Jeg er saa lykkelig. Ser op paa ham. Du ser ikke saa glad ud som jeg?

INGVALD.

Far og jeg tørned sammen, skønner du.

MAGNA.

Det er vel dette med Eli Vold.

INGVALD.

Ja, jeg syntes, jeg maatte forsøge én gang endnu. Men det hjalp ikke noget.

MAGNA.

Saa la ham gøre, som han vil. Lad ham gifte sig med hende!

INGVALD.

Men naar det nu blir til ulykke for ham.

MAGNA.

Du har gjort, hvad du kunde. Og da kan der vel ikke gøres mer.

INGVALD.

Jeg frygter for, at alderdommen ikke blir god for ham. — Det er saa pinlig dette her. — Du faar lide for det, du ogsaa.

MAGNA.

Jeg?

INGVALD.

Ja. Farbror vil jo se tiden an, ved du, med vort bryllup.

MAGNA.

Aa, jeg skal nok faa ham paa andre tanker.

INGVALD.

Men for mig er det flaut, at du skal være nødt til sligt noget.

MAGNA.

Vi faar bli rigtig snille mod din far, naar han engang trænger hjælp. Nu synes han nok ikke, at han trænger nogen hjælp.

INGVALD.

Nej, nu er der vist ikke noget at gøre.

MAGNA.

Kom, bli med mig hjem ikvæld!

INGVALD.

Ja. Lad os gaa. Her har jeg foreløbig ikke noget at gøre.

MAGNA
ler af glæde.

Nu kommer du hjem til os hver dag. Aa, helt til vi gifter os!

INGVALD.

Ja. — — Lad os gaa! Gaar bort til køkkendøren, aabner og ser ud. Magna gaar samtidig bort til vinduet. Ingvald gaar derpaa bort og aabner døren i forgrunden. Far!

MAGNA
ved vinduet.

Det øsregner!

INGVALD.

Far er ikke i køkkenet og ikke i stuen. — Saa faar vi gaa ligevel. Han vil nok ikke sige farvel til mig.

MAGNA.

Aa nej, tro da ikke det, Ingvald.

INGVALD.

Han listed sig ud. — Han kommer vist ikke ind, før jeg er gaat. — Jeg frygter for, at far er svært ulykkelig — saa trodsig og stolt han end viser sig. Det fruentimret har ham aldeles i sin magt!

MAGNA.

Kan jeg ikke faa laant en paraply eller sligt noget. **Leder under knagrækken.**

INGVALD.

Jeg skal se efter. **Ud i gangen. Ind igen.** Nej, jeg finder ingen paraply.

MAGNA.

Saa laaner jeg denne regnkappen. **Tar kappen med de 5000 kroner ned af knaggen.**

INGVALD.

Det er nok søndagsplagget til far. Læg den over skuldrene som et sjal. **Hjælper hende med kappen. Lægger den tværs over skuldrene.**

MAGNA.

Det er saa mørkt. Vi er jo snart nede ved bygrænsen. Og da tar vi drosche.

INGVALD.

Jeg slaar kraven op. **Gør saa.**

MAGNA

mens hun pakker paa sig.

Ja, om 5 minuter er vi i droschen.

INGVALD.

Imorgen tidlig kan vi jo sende gaardsgutten opover med kappen, — om far skulde trænge den. Det banker paa døren i baggrunden. Kom ind!

FLOK
ind.

Godaften!

DE ANDRE.

Godkvæld!

FLOK.

Det maa jeg sige var en behagelig overraskelse! Velkommen hjem, herr styrmand.

INGVALD.

Tak. — De skal træffe far?

FLOK.

Ja.

INGVALD.

Vil De sige ham, at vi har laant kappen hans til imorgen tidlig.

FLOK.

Med fornøjelse, herr styrmand. — Tør jeg spørge: Er ikke Deres far hjemme?

INGVALD.

Nej, men han kommer nok snart, hvis De vil vente.

FLOK.

Tak, det skal jeg nok, herr styrmand! — Ja Vorherre sparer ikke paa draabene iaften. Min kappe er vaad som en druknet mus. Jeg

har hængt den ude i gangen, endda den derude neppe er sikker for tyvehaand.

DE ANDRE.

Godkvæld. Gaar.

FLOK.

Godaften, frøken. Godaften, herr styrmand. Driver bortover gulvet. Tar et stort ark papir op af lommen og læser i. Ser pludselig op og omkring sig. Hvor pokker kan manden være i sligt vejr? — Det maa nok være et meget nødvendigt ærinde! — Hele huset tomt. Sætter sig ved bordet i den højryggede stol og sætter stolen slig, at ryggen paa den vender mod døren tilhøjre i forgrunden. Lægger papiret paa bordet, bøjer sig over det og læser i det og peger for sig i papiret med en blyant. Liden pause.

JAKOB

kommer hurtig ind, ser ikke Flok, som skjules af den høje stolryggen. Stanser brat.

Er de gaat sin vej? Tar nogle skridt frem, ser op mod knagrækken. Hvisler i forfærdelse. Kappen! Højere. Kappen er væk! Og alle 5000! Styrter med et støn ud af døren, som blir staaende oppe efter ham.

FLOK

retter sig i stolen.

Hvad pokker gik der af manden? — Kappen! — Kappen! Og alle 5000! Farer op. Det var grosserer Ringens 5000! Gør et knips med fingrene. Mumler, idet han løber ud i gangen. Nu blir der finderløn at faa! Døren til gangen staar oppe. Flok sees at slænge sin egen kappe paa sig meget hurtig. Ind i stuen igen og ud af køkkendøren, idet han mumler. Nu gælder det om ikke at bli set! Et par øjeblikke staar scenen tom.

JAKOB

ind fra baggrunden — langsomt, ligbleg og segneferdig, støtter sig til ryggen paa stolen, som Flok netop har siddet i. Mumler.

Jeg kunde da ikke rive kappen af hende, naar hun bad om at faa laane den. Liden pause. Mumler. Jeg henter kappen sjøl imorgen tidlig... hvis ikke gaardsgutten straks kommer med den. — Hun opdager ikke sedlerne i foret. Vakler bort til en stol og sætter sig.

ANDEN AKT.

Kristoffer Ringens kontor. Lidet. Lavt. Tarveligt. Gammeldags. Stræng orden. Dør ud til det ydre kontorrum lidt tilvenstre paa baggrundsvæggen. Dør ud til gangen lidt tilhøjre paa samme væg. To fag vinduer paa højre sidevæg. Dør ind til huset i baggrunden paa venstre sidevæg. Lav kontorpult tilvenstre fremme i forgrunden, vendt mod forgrunden. Men ikke helt ind til væggen. Paa højre side af pulten og tæt ind til den et lidet bord med en vandkaraffel paa. En træstol bag bordet og en paa højre side. Paa den smale plads mellem dørene jærnskabet. Mellem vinduerne tung sofa. Over sofaen et kart. Mellem sofaen og baggrundsvæggen en træstol. — Klokken er 8 om morgenen. — Kristoffer Ringen sidder ved pulten og skriver og regner — tungt, langsomt, rolig. Han bærer korttrøje og svære briller, som han lægger væk, naar han ikke skriver eller læser. Pause.

HANSEMAND

stikker hodet ind af døren fra det ydre kontor. Han er i 15aarsalderen, — liden af vækst, fattig, men ordentlig klædt.

Godmor'n, Ringen!

KRISTOFFER

vender sig lidt paa stolen, skeler over brillerne.

Godmor'n! Godmodig. Naa, din stortyv, er du kommet? — Jeg har ventet paa dig en stund. Tar uret op og ser paa det. Nu er klokken paa slaget 8 akkurat. — Kom hid, Hansemand!

HANSEMAND
nærmer sig. Han samtidig smiler og sætter op et ynkeligt ansigt. Stanser 3—4 skridt fra ham, ligesom han ikke tør komme nærmere.

KRISTOFFER.
Er det ikke saa, at du skal være her 5 minuter før 8?

HANSEMAND
vrider sig og smiler ynkelig.
Jo—o—o.

KRISTOFFER.
Du, som er yngst, skal være først paa flækken, har jeg sagt. Nu er baade Johnsen og Hvalstad kommet før dig idag. Det er tredje gangen, du er kommet for sent i de to maanederne, du har været i mit brød. Rejser sig. Du skal til straf ha en rundtenom for hvert minut. Næste gangen du kommer for sent, blir det to rundtenommer for hvert minut.

HANSEMAND
har imidlertid vredet sig et skridt eller to tilbage.
Aa, kære Ringen, lad mig slippe bare for denne gangen. Klokken hos mor gaar for sent.

KRISTOFFER
som er blet staaende rolig og værdig med et godmodig blink i øjnene.
Sludder! — Det er nok heller, du, din tyveknægt, som har ligget for længe og varmet dig i sængen hos mor din. Stærkere. Kom hid!

HANSEMAND
vrider sig nærmere og smiler og ynker sig.

KRISTOFFER
siger imidlertid.

Jeg, gamle mand, har siddet her og arbejdet siden kl. 6 imorges. Tar med tre-fire fingre Hansemand ved haarene nærmest tindingen og drejer ham rolig rundt. Tæl højt, Gut! Han holder haanden saa højt, at Hansemand maa staa paa tæerne. Hansemand springer villig rundt, forat smærten skal bli saa meget mindre. Han tæller højt 1, 2, 3, 4, 5 og siger en og anden gang „au“. Kristoffer tæller ogsaa højt. Idet 5 blir sagt, slipper han Hansemand, som løber hurtig mod døren til det ydre kontor, og sparker efter bagen paa ham. Hele dette optrin gør indtryk af, at Hansemand flere gange før har faat „rundtenommer“. Idet Hansemand styrter ud i det ydre kontor, modtages han af latter derudefra. Døren lukkes. Liden pause, hvori Kristoffer sætter sig tilrette.

KRISTOFFER.

Han var rap paa foden idag. Liden pause, hvori han skriver.

MAREN

kommer ind fra døren i baggrunden paa venstre væg med et bræt, som der er et lidet franskbrød og en assiet med stikkelsbærsyltetøj og en theske paa. Hun er en førladen kvinde paa omkring de femti.

KRISTOFFER
vender lidt paa sig.

Hvad? — Jeg har da spist frokost.

MAREN
idet hun sætter brættet paa bordet.

Idag faar du lidt stikkelsbærsyltetøj.

KRISTOFFER
lægger hurtig pen og briller væk.

Stikkelsbær du! Er det stikkelsbær? Rejser sig. Men jeg har igrunden ikke tid til at spise stikkelsbær i kontortiden. Sætter sig paa stolen bag bordet og kaster sig over syltetøiet.

MAREN
tørt.

Aa skidt! — Du maa vel ta dig saa pas tid paa din egen gebertsdag, ved jeg.

KRISTOFFER.

Det var snilt af dig, Maren. Stikkelsbærsyltetøj er svært urimelig godt.

MAREN
tørt.

Ja, du synes det, ved jeg. Og naar du fylder 55 aar idag, saa tænkte jeg, du kunde trænge lidt vederkvægelse. Sætter sig paa stolen paa højre side af bordet. Liden pause. Højtidelig. — Med et suk. Aaja. 55 aar, det er ret mangen dag.

KRISTOFFER.

Det er det. Det er mangen dag, Maren.

MAREN.

Og livet har været stort og omskifteligt for dig, Ringen.

KRISTOFFER
spiser.

Det har været omskifteligt ja.

MAREN.

Jeg husker dig, fra du var 10—12 aar, jeg. Sjøl var jeg da 5—6. Men jeg kan aldrig huske dig fra den tiden med en hel brok paa.

KRISTOFFER.

Nej, jeg var et lidet udyr, en liden rivihjæl!

MAREN.

Dengangen skulde ingen ha drømt om, at

Kristoffergutten bort i stuen skulde slaa sig saa op i verden.

KRISTOFFER
optat af syltetøjet.

Nej, det kan du nok sige! — Men det gik nu ikke fort da.

MAREN.

Aa, det gik fort nok, synes jeg. Du rode da ikke paa fisket mer end 6—7 aar. Og var skipper paa jægten, da du var . . . ja hvor gammel var du?

KRISTOFFER.

24.

MAREN.

Ja. Og købmand da du var 30. Det kalder jeg fort, det. — Men du blev gift sent.

KRISTOFFER.

Og alt enkemand i 10 aar, du.

MAREN.

Nej, i 11. Det blir 11 til jul.

KRISTOFFER.

Men saa var jeg saa heldig at faa dig i huset, Maren.

MAREN
ikke uden bitterhed.

Pøt!

KRISTOFFER.

Jo, du har været god, du Maren, baade mod mig og Magna. Det lov skal du ha. Trofast og hæderlig. Jo da.

MAREN
som før.

Pøt!

KRISTOFFER.

Og flink ogsaa. Men saa har du nu tjent hos generalkonsul Lipmann da!

MAREN
som før.

Pøt! Liden pause.

KRISTOFFER
spiser.

Han, som er glad i søde sager, han er glad i konen sin, siger folk.

MAREN
lidt haanlig.

Du har nu ingen kone, du stakkar.

KRISTOFFER
tørt.

Nej, jeg har ikke det.

MAREN.

Og det er da bare din egen skyld!

KRISTOFFER.

Det har du stor ret i; — for jeg kan da faa dig!

MAREN.

Aa, det skal du ikke smøre dig altfor my om truten med! Liden pause. Med et suk. Du synes vel ikke, jeg er god nok, kan jeg tænke.

KRISTOFFER
skælmsk.

Du er for god, Maren. Du er for god for mig, er du.

MAREN
lidt haanlig.

Det skal du faa mig til at tro! — Aa nej, det, Kristoffer Ringen ikke vil, det vil han ikke. Det ved hver og en.

KRISTOFFER.

Jeg har tænkt paa dig i testamentet, Maren.

MAREN.

Det er bra nok. Men det blir nu ikke det samme som at være gift med dig.

KRISTOFFER
tørt, ivrig optat med syltetøjet.

Nej, det blir det ikke. Liden pause. Det er svært gildt stikkelsbærsyltetøj, dette her, du.

MAREN.

Ja, jeg tænkte, du kunde ha godt af lidt vederkvægelse paa gebertsdagen din; for nogen stads vil du ikke ha ligevel. Ikke paa en slig dag engang. Misfornøjet. Siden bror din tulled sig væk i det fruentimret, har der ikke været for my kalas og gasterering her i huset.

KRISTOFFER.

Nej, det har det ikke.

MARFN.

Og nu . . . siden du har mistet disse 5000 kronerne, er du endnu mindre i humør til at se folk hos dig.

KRISTOFFER.

Aa, det skal du ikke sige. Kunde bare Jakob og jeg faa det godt sammen igen saa.

MAREN.

Du kunde gærne ha bedt nogen hid paa gebertsdagen — ligesom før i tiden.

KRISTOFFER
noget haardt.

Nej. -- Naar Jakob ikke kan være med, saa blir jeg bare lej og trist og sint, ved du.

MAREN.

Saa skulde du gøre det for Magnas skyld og for min ogsaa, synes jeg.

KRISTOFFER.

Og saa skulde jeg gaa tilsængs ja. Og dere andre sidde oppe og holde kalas.

MAREN
harm.

Slig skal vi ha det, bare fordi det elendige fruentimret har slaat kloen i bror din.

KRISTOFFER
sætter assietten fra sig.

Ja, det maa du nok sige. Rejser sig bevæget og harm. Er det ikke synd og skam? . . . En slig fin gut, som Jakob var; men han har bestandig været en tosk med fruentimmer. — Nu er det tredje gebertsdagen min, han ikke er her! Borte paa gulvet. Det er den største sorgen, jeg har havt, siden konen min døde. — Jeg, som har været som en far for den gutten! — Det er sagt uden skryd, Maren.

MAREN.

Du kan trygt sige, at du har været baade far og mor for ham.

KRISTOFFER
lavere — prøver sig frem.

Du, — tror du, han har det vondt, du? . . . at han længes efter mig og de gamle dagene?

MAREN.

Det maa han vel gøre, hvis han har lidt skam i livet.

KRISTOFFER
mere henvendt til sig selv.

Bare jeg vidste det sikkert!

MAREN.

At han skulde være saa uheldig at fæste hende til tjenestejente! — Havde bare ikke det hændt, saa var der ikke blet noget af det øvrige heller.

KRISTOFFFR.

Han havde vel ikke behøvet at røre hende, fordi om han havde fæstet hende! — Har jeg kanske nogen gang saa my som strækt en finger ud efter dig, Maren?

MAREN
haanlig, ikke uden bitterhed.

Høh! — Nej, det skal Vorherre vide!

KRISTOFFER
uden at agte paa hende.

Et kvindfolk, som han har tat i sit brød!

MAREN

stødt.

Aa, for det kunde hun da være bra nok!

KRISTOFFER.

Men ikke hun, Maren.

MAREN.

Nej ikke hun nej.

KRISTOFFER.

Havde hun bare været et skikkeligt menneske! Ja da ja! – — Jeg svor op i ansigtet paa ham, at aldrig behøvde han at se ind til mig, før det fruentimret var ude af huset hans. — Og det staar jeg ved den dag idag. Og før skal jeg gaa i graven uden at ha snakket et ord med ham, før jeg gaar fra ordet mit. *Slaar i pulten. Pause. Staar og ser ned for sig. — Stilt.* Stakkars gut. Han har vist my at gennemgaa endnu, han. *Liden pause. Til Maren med dæmpet stemme.* For nogen dage siden blev jeg var — ja rent tilfældigvis, skønner du —, at hun har penge staaende i banken.

MAREN.

I hvad for en bank?

KRISTOFFER

ærgerlig.

I hvad for en bank? — I min bank naturligvis, i „Bygdernes sparebank“. Jeg har jo ikke noget at sige i nogen anden bank.

MAREN.

Hvor my har hun?

KRISTOFFER.

Aa, det var ikke mer end 125 kroner. Men det er nu ikke rigtig smældsikkert, at hun kan ha lagt sig det tilgode, siden hun kom i hans brød.

MAREN.

Nej, saa flot som hun er!

KRISTOFFER.

Men saa kender jeg en mand, som har med to banker at gøre. Han har lovt mig at kige efter, om hun ikke skulde ha noget staaende i de to bankerne ogsaa. — Tyvene er forsigtige, men aldrig forsigtige nok, ser du.

MAREN.

Nej. Langsomt. Det er nu en stor uforsigtighed bare det at være en tyv, synes jeg.

KRISTOFFER.

Det har du storlig ret i, Maren.

HANSEMAND

stikker hodet ind ad døren.

Flok er her og vil snakke med Dere, Ringen.

Maren rejser sig.

KRISTOFFER.

Javel! — — Tak for stikkelsbærene, Maren.

MAREN.

Sjøl tak! Tar brættet og gaar ud af døren paa venstre væg.

FLOK.

ind. Har lyse benklæder og moderne redingot og floshat, som han behandler med udsøgt anstand.

Godmorgen, herr grosserer!

KRISTOFFER.

Godmorgen, Flok. Trækker den stolen, Maren sad paa, et par skridt fra bordet — tilhøjre og tilbage. Sæt Dere. Selv gaar han hen og sætter sig paa krakken bag pulten.

FLOK.

Mange tak. Sætter sig. Hvordan befinder herr grossereren sig?

KRISTOFFER.

Jo tak, — det er bare saa vanskeligt at faa ind det, en har tilgode.

FLOK.

Ja. Det samme kan jeg sige.

KRISTOFFER.

Saa-aa? Det er derfor, De stadig kommer i underbalance — hos mig ogsaa.

FLOK.

Ja, paa ære, herr grosserer. Tidernes pinagtighed og den store arbejdsløshed . . .

KRISTOFFER.

Jasaa! I sommer har der vel ikke været nogen arbejdsløshed?

FLOK.

Aajo. Og saa fattigdom. Og desuden snyderi. Folk fraflytter stedet uden at betale det resterende.

KRISTOFFER.

Hvad var det, De vilde idag da?

FLOK.

Det gælder om lidt varer, lidt kredit, — lidt paa afbetaling.

KRISTOFFER.

Hm. — Tror De, jeg tør gi Dere mer? — — Ejer De mere, end De skylder?

FLOK
smiler velvillig.

Herr grossereren spøger.

KRISTOFFER
rolig, tørt.

Somme gange ja. Men ikke nu.

FLOK.

Herr grossereren har været elskværdig mod mig. Og jeg tror ikke, De skal angre det.

KRISTOFFER
rejser sig, gaar bort til ham, fingrer ved opslaget paa hans redingot.

Det var da svært saa fin en bongsjur, De har faat.

FLOK
rejser sig.

Tja, det er nu to aar, siden jeg fik mig en. Man maa jo fornyes engang imellem.

KRISTOFFER
lunt.

Javist ja. — Jeg har havt min i fem aar, jeg. Og jeg tænker, jeg skal slide den en stund endnu.

FLOK
smiler velvillig.

Tja. Jeg har jo ogsaa tænkt paa at ind-

skrænke mig. Jeg kan sige, jeg gør mig flid med det daglig. Da jeg bestemte mig for denne nye redingot, saa sa jeg til mig selv: dette blir den sidste i dette decenium?

KRISTOFFER
sætter sig paa krakken igen.

Det faldt vel tungt for Dere at bestemme Dere for det?

FLOK
blir staaende.

Aa — aa ja. Naar man i mange aar daglig har omgaaedes herr generalkonsul Lipmann, faar man jo visse vaner.

KRISTOFFER
lunt.

Javist ja. — Men om De nu gaar fallit da?

FLOK
forundret.

Fallit?

KRISTOFFER.

Om De maa slutte med handelen, mener jeg?

FLOK.

Tja. — Da faar jeg vel slaa mig gennem livet paa en anden maade end som forretningsmand.

KRISTOFFER
rolig, tørt.

De maatte endnu kunne bli lejetjener, synes jeg.

FLOK
alvorlig.

Det tror jeg dog ikke, herr grosserer.

KRISTOFFER
som før.

Nej, opvarterne skal tjene mer i en stor beværtning, har jeg hørt.

FLOK.

Jeg havde nærmest tænkt — eventuelt at gøre brug af mine medicinske kundskaber.

KRISTOFFER
mister et øjeblik fatningen.

Me . . . me . . . meddecinske kundskaber?

FLOK
rolig.

Ja netop, herr grosserer.

KRISTOFFER.

Jeg vidste ikke, at De var en studdert mand.

FLOK.

Herr generalkonsulen lod mig lære massage og fodbehandling. Herr generalkonsulen trængte stadig nogen om sig, som kunde gi ham videnskabelig behandling.

KRISTOFFFR.

Det var vel især stortaaen hans, De behandled.

FLOK
ler diskret og skeler skælmsk bort paa Kristoffer, mens han skjuler en del af ansigtet med floshatten.

Nej, herr grosserer. Det var især lilletaaen

og den fjærde. — Der kom ligtornene bestandig igen.

KRISTOFFER

troværdig.

Jasaa, De! — De kom bestandig igen. Ja, jeg kender til det.

FLOK

alvorlig.

Det var et meget haardnakket tilfælde.

KRISTOFFER.

Det er altsaa som ligtorneoperatør, De vil slaa Dere ned?

FLOK

lidt ubehagelig berørt.

Som det ogsaa ja! Det vil sige — som fodlæge overhodet.

KRISTOFFER.

Javist ja. — Jeg tar Dere straks, jeg, Flok. Jeg har to store bæster her paa højrefoden, som De maa kværke for mig.

FLOK

smiler — gaar lidt uvillig ind paa forslaget.

Tja, det skal jeg nok, skønt jeg jo ikke er gaat fallit endnu.

KRISTOFFER.

Nej, det har De piske mig ret i. Men det kan jo snart være gjort. Jeg driver bare ind det, De skylder mig. Saa gaar De nok.

FLOK

smiler diskret.

Det er sjælden lykkedes mig at træffe herr

grossereren i saa sprudlende lune! — Naturligvis er det mig en stor fornøjelse at kunne gøre Dem den tjeneste at behandle Deres højre fod.

KRISTOFFER.

Jeg har et bæst paa venstrefoden ogsaa. Men den karen faar vi vente med til siden engang. — Vil De komme ikvæld klokken 8 da?

FLOK.

Saa sent? — De har ikke en time midt paa dagen?

KRISTOFFER.

Nej. Om dagen arbejder jeg. Klokken 7 om kvælden spiser jeg. Men klokken 8 er jeg fri.

FLOK.

Saa skal det være mig en fornøjelse at arrivere her klokken 8.

KRISTOFFER.

Tak skal De ha. — Hvor my skal De ha for umagen?

FLOK

smiler overlegent — ikke uden ondskab.

En mand, som De, herr grosserer, behandler jeg gratis.

KRISTOFFER.

Langtifra. Det gør De ikke. — Jeg vil ikke, at nogen skal gøre noget gratis for mig.

FLOK.

Som herr grossereren ønsker.

KRISTOFFER.

Hvor my tar De pr. styk?

FLOK.

Ja, jeg maa tilstaa, at jeg ikke har behandlet andre end herr generalkonsulen . . .

KRISTOFFER.

Og dengang havde De maanedsløn ja! Det forstaar sig.

FLOK.

. . . Og herr generalkonsulens kusine, fru provstinden.

KRISTOFFER.

Hvor my gav hun da?

FLOK

hurtig.

20 kroner for 2!

KRISTOFFER

ser forbauset paa ham et øieblik og siger langsomt og med vægt.

Det var svært, De. — Jeg byr Dere 15 kroner for 2, jeg. Og gør De foden god, faar De 5 kroner til.

FLOK

smiler overlegent og gør en liden rolig bøjning.

Jeg siger tusen tak, herr grosserer.

KRISTOFFER.

De kommer ikvæld klokken 8 da?

FLOK.

Vel. Blir staaende. Saa var det noget andet, jeg vilde tale med herr grossereren om.

KRISTOFFER.

Ja, det var om mer kredit?

FLOK.

Det ogsaa ja.

KRISTOFFER.

De kan snakke med Trulsen paa pakboden og faa som forrige gangen. Men ikke mer.

FLOK

bøjer sig bitte lidt og rolig.

Jeg er herr grossereren meget forbunden. — — Saa var det om et æmne af mere delikat natur, at jeg vilde forhandle.

KRISTOFFER.

Saa-aa.

FLOK.

Der er gennem folkesnakket kommet til min kundskab, at herr grossereren har havt et uheld.

KRISTOFFER.

Jasaa. Det kender jeg ikke noget til.

FLOK.

Det er ikke min mening at være indiskret. Men jeg drister mig til at berøre dette uheld i det haab, at jeg muligvis skulde kunne gøre herr grossereren en liden tjeneste . . . som en slags tak for den velvilje, De har bevist mig.

KRISTOFFER

lidt utaalmodig.

Hvad mener De, Flok?

FLOK.

De har ifølge rygtet mistet en større pengesum i disse dage, herr grosserer.

KRISTOFFER
tørt.

Har jeg det?

FLOK.

Paa landevejen ja . . . i nærheden af herr Jakob Ringen og mig. Paa hjemvejen fra en forretningsrejse.

KRISTOFFER
rejser sig og driver over tilhøjre.

Saa folk siger det.

FLOK.

Ja. Og i den anledning er det, at jeg af et taknemmeligt hjærte tilbyr Dem min assistance.

KRISTOFFER.

Jasaa. Sætter sig i sofaen.

FLOK
flytter sig lidt over tilhøjre.

Jeg er et ubetydeligt menneske; men mit omtumlede livs erfaringer har lært mig, at utaknemmelighed er det simpleste træk i den menneskelige karakter.

KRISTOFFER
tørt.

Har De kanske fundet pengene?

FLOK.

Nej. — Gid det var saa vel!

KRISTOFFER
stirrer paa ham.

Ved De da noget?

FLOK.

Endnu ikke, herr grosserer.

KRISTOFFER.

Hvad er det da, De mener?

FLOK.

Jeg har et udstrakt bekendtskab til denne by og især til almuen, hvoraf hundreder hos mig — saa at sige — daglig henter sit daglige brød. Er tegnebogen fundet af nogen, som er bosiddende i min omegn — og det er jo det sandsynligste —, saa skal jeg nok knipe tyven; for om ikke længe vil han sikkert nok røbe sig ved uforsigtig omgang med pengesedler eller usedvanlig flotte indkøb hos mig.

KRISTOFFER
rejser sig.

Jaja, den tid, den sorg, Flok. Gaar bort til pulten, hvor han blir staaende.

FLOK.

Men hvis jeg nu skulde være saa heldig at knipe tyven . . . Stanser et øjeblik. Hvad da?

KRISTOFFER
ligegyldig.

Ja, hvad da?

FLOK.

Tja. Liden pause. Naturligvis vilde jeg i min taknemmelighed mod Dem helst knipe tyven uden nogetsomhelst vederlag. Men herr gros-

sereren har jo tydelig nok idag pegt paa, at jeg ikke er nogen synderlig velhavende mand. — Skulde ikke et lidet gratiale her være paa sin rette plads?

KRISTOFFER

staar et øjeblik og ser paa ham — gaar tæt bort til ham og ser ham ind i øjnene.

Ved De, hvem tyven er?

FLOK.

Men, herr grosserer! De forbauser mig. — Jeg gir Dem mit ord paa, at jeg har min viden fra folkesnakket.

KRISTOFFER

gaar bort og sætter sig op paa krakken og tar pennen som for at skrive, idet han ærgerlig siger:

Naar De ikke ved, hvem tyven er, hvad er det da, De snakker om? — Vi kan jo snakke sammen om vederlaget, naar De har knepet tyven.

FLOK.

De vil altsaa ikke love mig noget, herr grosserer. — Det skulde De gøre for at stimulere mig til at yde mit yderste.

KRISTOFFER

uden at se op.

Skaffer De mig de 5000 kronerne tilbage, saa skal jeg skrive af 400 kroner paa det, De skylder mig. Og De faar 100 kroner kontant.

FLOK.

Se, det var et løfte, som man kunde vente sig af en mand som De, herr grosserer.

MAGNA
ind fra venstre i spadserdragt.

Godmorgen, far. Godmorgen, herr Flok.

FLOK.

Godmorgen, frøken.

KRISTOFFER.

Godmorgen. — Har du været ude?

MAGNA.

Ja. Ingvald og jeg gik en tur.

FLOK.

Frøkenen kom vel og vakkert hjem igaar? . . . i det øsende regnvejr?

MAGNA
blir staaende mellem Flok og pulten.

Jo tak! — Det er sandt! Regnkappen har jeg glemt. Vender sig mod Kristoffer. Og jeg, som lovte farbror at sende gaardsgutten opover med den imorges!

FLOK
nervøs.

Ja regnkappen! Ja den ja! Frøkenen vilde gøre mig en stor fornøjelse, om jeg fik lov til at bringe den opover.

MAGNA
ler kort.

De? — Som er saa fin?

FLOK
ler af bare nervøsitet.

Det mener De ikke, frøken! — Jeg har selv alt andet end følelsen af at være fin.

KRISTOFFER.

Kan det være muligt, Flok?

MAGNA.

En slig stor pakke, som kappen blir.

FLOK.

Jeg generer mig aldeles ikke for at bære en pakke. I vore dage bør man helst være sin egen tjener.

KRISTOFFER.

Lad Flok ta kappen, Magna! — Og skynd dig lidt!

MAGNA.

Ja. Som dere vil. Ud tilvenstre.

FLOK.

Gud for en nydelig datter herr grossereren har!

KRISTOFFER.

De har en god smag, Flok!

FLOK

mens han tænker paa kappen og pengene.

Tja. — Jeg fik min smag udviklet i de aar jeg daglig havde den ære at omgaaes herr generalkonsulen.

KRISTOFFER.

Javist ja. — At konsulen lod gaa fra sig slig en smagfuld tjener!

FLOK

som i ørsken.

Det er jo en bekendt sag, at herr generalkonsulen blev nødt til at indskrænke sig.

KRISTOFFER
tørt.

Javist ja. De blev ham for dyr, kan jeg tænke.

FLOK.

En førsteklasses tjener koster mange penge. — I vore dage bør man jo helst være sin egen tjener.

KRISTOFFER.

Javist ja. Liden pause. Flok er urolig.

MAGNA
ind fra venstre med kappen og et stort stykke graat papir og hyssing.

Jeg skal først faa pakket kappen ind.

FLOK.

Overlad det til mig, frøken. Jeg har nogen øvelse i sligt noget. Lægger floshatten paa stolen og støtter spadserstokken op til stolen. Tar kappen, papiret og hyssingen fra hende.

MAGNA.

Tusen tak, herr Flok.

FLOK.

Jer bér, frøken. Gaar hurtig bort til sofaen, hvor han breder kappen ud og føler paa den, søger efter pengene, mens han vender ryggen mod de andre.

MAGNA
ved pulten.

Gratulerer, far. Tar ham i haanden.

KRISTOFFER.

Tak skal du ha, barnet mit.

MAGNA.

Presenten faar du paa middagsbordet. Den blev desværre ikke færdig til imorges.

KRISTOFFER.

Tak skal du ha, Magna. Hvad er det, du nu har fundet paa igen?

MAGNA.

Ja, det skulde du bare vide! — — Nu vilde jeg gærne snakke lidt med dig.

KRISTOFFFR.

Kan du ikke komme igen om en liden stund. Det er noget, jeg gærne vilde ha gjort færdig nu.

MAGNA.

Jaja, saa kommer jeg igen. For det er noget meget vigtigt, jeg vil tale med dig om. Skinner. Du, imorgen begynder han.

KRISTOFFER.

Hvem?

MAGNA.

Ingvald naturligvis. Han skal jo sidde i kontoret derude. Peger mod baggrunden. Aa.

KRISTOFFER.

Javist, ja.

MAGNA.

Adjø, far. Ud tilvenstre.

KRISTOFFER
utaalmodig.

Naa, Flok!

FLOK
tar kappen paa sig.

Nydelig kappe, herr grosserer.

KRISTOFFER.

Nu faar De rappe Dere lidt. Jeg har liden tid.

FLOK
føler forsigtig paa den oppe paa brystet.

Den blir krøllet, skal jeg pakke den ind. Jeg vil heller ha den paa mig.

KRISTOFFER.

Jaja. Det er forresten solskin idag.

FLOK
som før.

En slig kappe egner sig baade for fugtighed og solskin, herr grosserer.

KRISTOFFER
vender sig med hele kroppen om mod ham paa krakken.

Lopper De Dem? — Hvordan fan er det, De staar?

FLOK
tar kappen hurtig af sig.

Nej, den passer mig ikke. Jeg pakker den heller ind. Gør saa. Bøjer sig over sofaen under arbejdet og vender ryggen mod Kristoffer, som sidder og venter paa, at Flok skal bli færdig.

HANSEMAND
stikker hodet ind af døren til det ydre kontor.

KRISTOFFER
blir var ham.

Naa, din stortyv!

FLOK
retter sig op og vender sig lynsnart om. I stor forfærdelse.

Hæ—æ?

KRISTOFFER
tørt.

Jeg mente ikke Dere, Flok.

HANSEMAND
tar et skridt indenfor døren.

Generalkonsul Lipmann vil snakke med Dere, Ringen.

KRISTOFFER.

Konsulen? — Javel. Rejser sig. Hansemand forsvinder. En liden pause. Flok arbejder med største travlhed for at faa pakken istand. Endelig er han færdig og lader pakken ligge i sofaen, mens han iler afsted efter hat og stok. Idet han vil trække sig bort til sofaen for at hente pakken, træder

Generalkonsul LIPMANN
ind.

Godmorgen, herr Ringen.

KRISTOFFER
gaar ham imøde.

Godmorgen, konsul! -- Værsgo, sid ned i sofaen.

FLOK
har i det øjeblik Lipmann traadte ind stanset paa sin vej mod sofaen, slaat hælene sammen og indtat en let foroverbøjet stilling, mens han venter paa at faa anbringe sin hilsen.

LIPMANN
vender sig for at gaa bort til sofaen, studser lidt.

FLOK.

Godmorgen, herr generalkonsul.

LIPMANN.

Godmorgen, Flok. Et øjebliks pause, hvori de staar i omtrent samme stilling med hat og stok overfor hverandre. Lip-

mann bøjer sig bare ikke. Det viser sig nu, at haar og skæg og briller og klæder er hos begge omtrent ens. Der er næsten bare den forskel, som der er mellem ægte og forlorent. Flok viser sig dog at være noget yngre end Lipmann. Selv har jo Flok sagt, at han er 12 aar yngre. — Lipmann vender sig mod Kristoffer. Forstyrrer jeg kanske?

KRISTOFFER.

Langt ifra, konsul. Det er nok heller Flok, som forstyrrer . . .

FLOK

tar hurtig pakken under armen.

Det var bare denne pakken, herr generalkonsul. En liden tjeneste jeg gør frøken Ringen. Adjø, herr grosserer! Adjø, herr generalkonsul! Ud i baggrunden tilhøjre.

RINGEN.

Sæt Dere i sofaen, konsul.

LIPMANN

gør saa. Beholder hat og stok hos sig. Kristoffer tar stolen, som Flok har siddet paa, trækker den nærmere sofaen og sætter sig paa den.

Jeg gik min morgentur. Og saa faldt det mig ind, at det var bedst at gaa ind om til Dem og mundtlig meddele resultatet af mine undersøgelser.

KRISTOFFER.

Det var rigtig snilt af konsulen. Det var det.

LIPMANN.

Den slags meddelelser vil man jo ikke gærne skrive ned.

KRISTOFFER.

Nej, det forstaar sig. Det hænder da, at et brev kommer bort. Og blir læst af andre.

LIPMANN.

Ja. — Ikke for det: Jeg har min samvittighed ren. Men om nogen uvedkommende fik se et sligt brev, kunde det bli misforstaat.

KRISTOFFER.

Javist ja.

LIPMANN.

Jeg var jo ogsaa — som De husker — imod at gennemse bøgerne i de to banker for at kunne skaffe Dem besked om Eli Volds indskud. Men saasnart der kunde være tale om en forbrydelse, som øvedes mod Deres bror, saa betænkte jeg mig ikke.

KRISTOFFER.

Nej, De er en skikkelig mand, konsul. Det er der ingen, som tviler paa.

LIPMANN.

Jeg bér Dem altsaa udtrykkelig erindre, at de oplysninger, jeg gir Dem, sker bare for at hjælpe Dem til at faa rede paa, om der foreligger en forbrydelse mod Deres bror fra Eli Volds side.

KRISTOFFER.

Javist ja.

LIPMANN.

Jeg finder det vel betænkt af Dem, at De henvendte Dem til mig og ikke — hvad maaske

andre vilde ha gjort i en lignende situation — fristet en underordnet funktionær i banken til at begaa en indiskretion.

KRISTOFFER.

Javel. — Hun har bog i de to bankerne, kan jeg tænke?

LIPMANN.

Ja. I begge. Og begge bøger lyder paa 125 kroner foruden renter.

KRISTOFFER
knipser i fingrene.

Akkurat som i min bank! — Jeg mener i „Bygdernes sparebank“, skønner De!

LIPMANN
rejser sig.

Jeg har altsaa udført min mission, herr Ringen.

KRISTOFFER.

Tusen tak, konsul. Det var rigtig snilt af Dere.

LIPMANN.

Aa, jeg bér. De har jo ogsaa gjort mig et par tjenester.

KRISTOFFER
blaaser overlegent.

Det er da ikke noget at snakke om, konsul.

LIPMANN.

Godmorgen, herr Ringen. Nærmer sig døren til det ydre kontor.

KRISTOFFER.

Nej, den vejen. Gaar bort til gangdøren. Lipmann nærmer sig gangdøren. Jeg skal sige Dere, jeg bruger denne døren bare til udgang. Derfor har jeg slaat op udvendig paa den: Ingen indgang.

LIPMANN.

Saa naa!

KRISTOFFER.

Den kan bare aabnes indvendig fra. Jeg vil ikke ha ind til mig alle dem, som folkene derude kan ekspedere. Aabner.

LIPMANN
nikker.

Jeg forstaar. — Godmorgen, herr Ringen.

KRISTOFFER.

Godmorgen, konsul. Tusen Tak skal De ha! Lipmann gaar. Kristoffer gaar langsomt i tanker mod pulten. Mumler. For en tyvejente! — Men nu kan hun bare passe sig! — Nu tænker jeg Jakob snart skal faa nok af hende. Sætter sig paa krakken.

MAGNA
ind fra venstre. Uden hat og kufte.

Naa, far, nu har du tid?

KRISTOFFER.

Her har været nogen, saa her er lidet blet udrettet. — Men hvad er det for noget, som er saa vigtigt.

MAGNA
smiler frejdig.

Det er din datters vé og vel!

KRISTOFFER.

Javist ja. Jeg synes, du har det bra nok, som du har det, jeg.

MAGNA
smiler.

Nej, jeg har det ikke bra nok, far.

KRISTOFFER.

Ikke det?

MAGNA.

Nej, for jeg er ikke gift.

KRISTOFFER.

Ho ho! — Det blir du tidsnok, jenta mi!

MAGNA.

Det synes du, far; for du ønsker ikke at bli gift. Men jeg vil saa svært gærne, jeg! — Nu har Ingvald og jeg gaat og set paa hverandre et helt aar.

KRISTOFFER.

At du kommer med sligt nu i kontortiden!

MAGNA.

Du er jo paa kontoret hele dagen fra klokken 6 om morgenen. Ved middagsbordet og ikvæld blir Ingvald hos os. Og da kan jeg jo ikke snakke alene med dig.

KRISTOFFER
lidt ærgerlig.

Det har da vel ikke slig hast med at bli gift!

MAGNA.

Jo, for vi er saa glade i hverandre. Jeg vil, at Ingvald og jeg skal faa et hjem for os selv.. Og saa pas mange penge har han spart sig sammen, at vi kan det.

KRISTOFFER.

Mor din vented paa mig i 7 aar, hun.

MAGNA.

Ja. — Men du har selv fortalt mig, hvor synd du syntes i mor, fordi hun gik slig og vented.

KRISTOFFER.

Jeg vilde saa gærne, at farbror og jeg skulde bli godvenner først. — Tænk du, om han kunde bli med i bryllupped! — Det er saa trist at tænke paa, at han skal være borte paa en slig dag.

MAGNA.

Ja, det er trist; men jeg kan da ikke gaa og bli gammel jomfru for hans skyld.

KRISTOFFER
utaalmodig.

Magna, plag mig ikke nu. Jeg har nok at staa i ligevel. Vi faar vente og se tiden an, før vi bestemmer bryllupped.

MAGNA
stilt og bedrøvet.

Vi skal kanske gaa og vente paa hverandre et helt aar til! Liden pause. Ingen af dem ser paa den anden. Magna gaar ud tilvenstre — taus og rolig.

HANSEMAND
kommer næsten samtidig stilt ind fra det ydre kontor. Han bukker klodset flere gange, mens han smiler og siger.

Jeg grattelerer Dere, Ringen. Grattelerer.

KRISTOFFER
vender sig nu først.

Hvad er det? Hvad vil du?

HANSEMAND
som før.

Grattelerer. Det er gebertsdagen Deres idag, hører jeg.

KRISTOFFER.

Tak skal du ha, Hansemand. — Ved Johnsen og Hvalstad det ogsaa?

HANSEMAND.

Nej. — Frøkenen sa, jeg skulde hente en present til Dere, som De skal ha paa middagsbordet. Og saa sa jeg ikke noget om det til de andre; for jeg vilde grattelere Dere før de andre.

KRISTOFFER.

Sig ikke noget til Johnsen og Hvalstad. Jeg vil ikke ha nogen grattelation, skønner du.

HANSEMAND.

Jasaa. **Vil gaa.**

KRISTOFFER
tar op pengepungen.

Se her, Hansemand, har du to kroner. Men sæt dem i banken.

HANSEMAND.

Mange tak skal De ha, Ringen.

KRISTOFFER.

Saa har da ialfald du havt glæde paa gebertsdagen min. Hansemand gaar.

MAREN
hurtig ind fra venstre.

Hvad er det, som gaar af dig, Kristoffer? Magna kommer op paa køkkenet og ser ud i ansigtet, ligesom hun kom fra begravelse. Far hendes vil ikke holde bryllup endnu. Og det bare fordi du gaar og venter paa bror din, den tosken!

KRISTOFFER
behersker sig.

Jeg vil ikke ha spektakel paa kontoret, Maren. Det ved du.

MAREN
opbragt.

Men din egen datters ulykke kan du gaa og se paa.

KRISTOFFER
ængstelig — halvhøjt. Rejser sig.

Er der hændt nogen ulykke med Magna?

MAREN.

Hvad som ikke er hændt, det kan hænde. Du gik og vented i 7 lange og brede aar, før du vilde gifte dig med Ragnhild. Og hvad var følgen af det?

KRISTOFFER
sint.

Hvad er det, du vaaser om, Maren?

MAREN.

Jo, Magna blev født 3 maaneder efter bryl-luppet!

KRISTOFFER.

Pas du dine egne sager, jeg skal passe mine.

MAREN.

Skal vi kanske ikke ha nogen moro her i huset, bare fordi bror din har tullet sig væk i tjenestejenten sin.

KRISTOFFER.

Ho ho! — Du vil ha moro, du!

MAREN

sætter hænderne i siden.

Netop! — Jeg vil ikke sidde her aar efter aar og tørke, bare fordi du har en . . . en foragtelig halvbror!

KRISTOFFER.

Naar du ikke kan faa danse i brudesæng, saa vil du ialfald danse i bryllup.

MAREN.

Netop! Krænket og harm. Jeg er Gud ske lov og tak endnu ikke for gammel til at danse hverken i mit eget bryllup eller i andres!

KRISTOFFER

ler sint og slaar sig paa laaret.

Ho ho! — Den gamle syltekrukka!

MAREN.

At du ikke sjøl vil gifte dig, det faar bli din egen sag. Men Magna skal gifte sig, naar

det passer hende. Og ikke naar det passer dig, din . . . din gamle kontorkrak! Ud tilvenstre.

KRISTOFFER

efter hende. Aabner døren.

Strygebræt! Lukker døren og gaar bort til krakken og sætter sig.

MAREN

stikker hodet ind af døren.

Gamle tørfisk!

KRISTOFFER

op og hurtig bort til døren, stanser og vender tilbage. Mumler.

Han faar bruge vettet, han, som har det. Sætter sig paa krakken og tar pennen og skriver en liden stund. Det banker paa døren til gangen. Han ser opover mod døren. Hvad? Utaalmodig. He, he, he. Det banker. Aldrig set sligt! Lægger pennen fra sig og gaar op til gangdøren. Aabner ikke. Kan De ikke se, at der staar Ingen indgang paa døren? Næste dør. Der blir svaret noget ude i gangen. Hvad? Mumler. Jakob? Aabner.

JAKOB

kommer ind. Han ser forstyrret ud, men forsøger at være rolig — trodsig. Ser ikke op paa Kristoffer, men ret frem for sig.

Jeg kommer for at faa igen kappen min.

KRISTOFFER.

Jasaa.

JAKOB.

Ja. Magna og Ingvald var oppe hos mig igaar. Og saa tog de tillaans kappen, mens jeg var en sving ude i gaarden. Jeg sprang efter dem. Og Magna, som havde kappen paa sig, lovte, at gaardsgutten din skulde bære den opover idagmorges. Men han kom ikke. Saa gik jeg

op til Maren. Men hun kendte ikke noget til kappen. Og Magna var ikke hjemme, sa hun. Saa gik jeg ombord i „Jupiter"; for jeg tænkte, at kanske havde Ingvald tat den med ombord. — Og forresten havde jeg ikke videre lyst til at gaa ind under taget dit. Jeg vilde, Ingvald skulde skaffe mig igen kappen. Men han har nok ikke ligget ombord inat.

KRISTOFFER.

Nej, han har ligget her.

JAKOB.

Han er iland for at afmønstre idag, sa folkene ombord. Og jeg har ledt efter ham i byen, men finder ham ikke. — Du faar skaffe mig kappen.

KRISTOFFER.

Sæt dig ned, Jakob. Og tag det med ro.

JAKOB.

Tak; men jeg staar bedre. — Du faar skaffe mig kappen igen.

KRISTOFFER.

Kappen er sendt opover til dig for en stund siden, den.

JAKOB.

Er det sandt?

KRISTOFFER.

Javist er det sandt. — Tror du, nogen her vil beholde kappen din.

JAKOB.

Nej, det er nok saa. — Jaja. Saa faar jeg se hjemover igen. *Vil gaa.*

KRISTOFFER.

Du har vel ikke saa svær en hast?

JAKOB.

Aajo. Jeg har my at gøre hjemme.

KRISTOFFER.

Har du det?

JAKOB.

Ja. Ialfald mere end her, for her har jeg ingen ting at gøre.

KRISTOFFER
varmt og alvorlig.

Jakob, skal vi ikke snart faa det som i gamle dage igen?

JAKOB.

Jeg har aldrig havt noget imod, at vi var venner; men sidst jeg var her, viste du mig døren og gav mig stygord atpaa.

KRISTOFFER.

Javist ja; men jeg var harm paa dig for det kvindfolkets skyld — som du ved.

JAKOB
trodsigere.

Rigtig ja. Du blanded dig op i det, som ikke raged dig. Du kom med myndigheden og vigtigheden din og vilde bestemme, at jeg skulde jage en af tjenestefolkene mine. Du var stor og børg, som du bestandig har været, ligefra vi

var gutunger. Men jeg vilde ikke længer være i lommen paa dig. Og det tænker jeg, at jeg holder mig for god til nu ogsaa.

KRISTOFFER
rolig og varmt.

Jeg trode, at der bestandig havde været godt forhold mellem os, lige til dette kvindfolket kom ivejen. — Det har altsaa ikke været slig, Jakob?

JAKOB.

Nej. Jeg dansed bestandig efter piben din. Derfor syntes du, forholdet var saa godt.

KRISTOFFER.

Det er trist for mig at høre, at du ikke havde det saa godt sammen med mig, som jeg havde det sammen med dig. — Det skal bli anderledes herefter, Jakob. Det kan du være sikker paa. — Men først maa du jage det daarlige fruentimret.

JAKOB.

Sidst jeg var her, sa du ogsaa sjofelheder om hende.

KRISTOFFER
skarpt.

Jakob! Sænker stemmen. Jeg siger ikke andet end det, jeg kan forsvare. Jeg er ikke den manden, som farer med slarv. Det skulde du vide. Jeg har længe vidst, at hun stjal. Men nu . . . Ved du, hvor mange bankbøger, hun har?

JAKOB
viger langsomt tilbage.

Du fortalte mig sidste gangen jeg var her ogsaa, at hun stjal; men du glemte at bevise det.

KRISTOFFER.

Jeg tror, du skulde passe bedre paa staburet og kælderen din, Jakob. Jeg ved at hun har tre bankbøger paa tilsammen 375 kroner. Om hun har flere, ved jeg ikke endnu. Men jeg skal undersøge det.

JAKOB
stammer.

Det er ikke sandt! — Du . . . du tror, at hun st . . . stjæler fra den, hun skal gifte sig med om nogen uger! Ler højt og stygt. Pengene blir da ialfald i familien!

KRISTOFFER
stilt og varmt.

Stakkars Jakob. Du er blet forandret.

JAKOB.

Det er du ogsaa. Aarene tar paa nogen hver.

KRISTOFFER.

I gamle dage var du en lys og frejdig gut. Men nu staar du og skuler som en tyv.

JAKOB
farer sammen. Uden at se paa ham.

Farvel! Nærmer sig døren.

KRISTOFFER.

Jakob! — Hos mig er du bestandig vel-

kommen, naar du er færdig med hende. — Husk paa det! — Men jeg frygter for, at du har bitre ydmygelser og stor elendighed igen endnu, før du kommer til fornuft.

JAKOB
retter sig op.

Spar præket dit! — Det var for at høre om kappen, at jeg kom. Gaar mod døren.

KRISTOFFER.

Ja, Flok tog den med.

JAKOB
stanser i den aabne dør, vender sig. Urolig.

Flok?

KRISTOFFER.

Ja.

JAKOB
mumler.

Flok! Hurtig ud.

KRISTOFFER
tar et par skridt mod døren.

Jakob! Stanser og blir staaende en stund. Stakkars Jakob! Liden pause.

TREDJE AKT.

Køkkenet hos Flok. Rummeligt og dybt. I forgrunden tilvenstre dør ind til stuen. Køkkenbænk paa venstre væg. Oppe paa samme væg talerkenrække. Forresten paa væggene ogsaa køkkensager. I forgrunden tilhøjre dør ind til et lagerrum, som støder umiddelbart op til kramboden. Paa højre væg i mellemgrunden skorsten og en liden komfur. En bøtte, fyldt med vand og med en øse i, staar lige ved skorstenen — nærmest baggrunden. Et stort aflangt spisebord med voksdug paa midt i køkkenet med de smale sider paralelt med forgrunden og baggrunden. Træstole ved hver langside af bordet. Køkkenet er til hverdags ogsaa familiens spisestue. Midt i baggrunden dør ud til det fri. Paa begge sider af døren et stort smaarudet vindu. Baade baggrundsdøren og vinduerne staar aabne. Udsigten: en fjord med by nede i forgrunden. Udenfor venstre vindu, lige op til væggen, en bænk. Den ses ikke; men man ser gennem vinduet nakken og noget af ryggen paa den, som sidder paa bænken. — Formiddag. Solskin.

KIRSTI
sidder paa bænken under det aabne vindu og syr paa regnkappen til Jakob Ringen. Pause. Krambodklokken klinger fjærnt.

ANDRINE
stikker hodet ind af døren tilhøjre i forgrunden og klynker i retning af Kirsti.

Isch, jeg er saa lei af at staa i butikken, madam.

KIRSTI

vender ansigtet ind mod køkkenet. Med blid stemme.

Du, som er saa flink! — Staa bare en liden stund til, Andrine. Nu kommer jeg snart.

ANDRINE

halvhøjt.

Isch! jeg har ikke fæstet mig som nogen butikjomfru, jeg. Krambodklokken klinger; men nu lyder den nærmere, fordi døren staar oppe. Nu er der nogen der igen! Forsvinder. Slaar døren igen. Pause. Stikker hurtig hodet ind af døren igen. Raaber. Hvor my koster literen af parafinen nu?

KIRSTI

vender hodet ind mod køkkenet.

16 øre.

ANDRINE

raaber.

16 øre?

KIRSTI

som før.

Ja.

ANDRINE

siger højt og ærgerlig, men uden at raabe.

Høh! Skønte jeg ikke, at parafinen var gaat ivejret igen. Liden pause.

FLOK

fra venstre i forgrunden. Han har hverdagsklæder paa. Korttrøje af lyst lærred. Noget dæmpet.

Kirsti! Nærmer sig baggrunden.

KIRSTI.

Ja. Løber ind og imod ham med kappen.

FLOK
tar kappen.

Har ikke Jakob Ringen vist sig endnu?

KIRSTI
straaler af spænding og godt humor.

Nej. Og jeg har passet godt paa.

FLOK.

Er foret sydd igen?

KIRSTI.

Ja, nu blev jeg færdig. Det er umuligt at se, at det har været opsprættet. Begge ser paa det sted oppe paa brystet paa kappen, hvor sedlerne har været indsydd. Saa fint, saa fint, ser du. Sydd igen efter sømmen.

FLOK
beholder kappen. Tort.

Se efter, om han kommer. Kirsti løber ud i baggrunden og ser tilvenstre. Glem endelig ikke at holde øje med vejen. Kommer forgrunden nærmere. Kirsti løber bort til ham. Du har vel ikke ladet nogen se, at du sydde paa kappen?

KIRSTI.

Aa gid! Er du gælen?

FLOK
rækker hende kappen.

Se her! Hæng den ind i klædeskabet!

KIRSTI.

Men behøves det da?

FLOK
ligegyldig.

Gør du bare, hvad jeg siger. Og giv mig nøglen, naar du har laast kappen ind.

KIRSTI
løber med kappen mod døren tilvenstre. Vrider sig af spænding.

Aa gid! Aa gid, saa jeg er spændt! Ud.

FLOK
driver langsomt. Kirsti ind igen.

Laaste du skabet efter dig?

KIRSTI.

Ja da! Kappen hænger der saa naturlig — akkurat ligesom der ikke var noget ivejen med den. Rækker ham nøglen. — Dæmpet. Men pengene da! Du laaste dem vel ned?

FLOK.

Selvfølgelig.

KIRSTI.

Aa gid! — Saa gaar du afsted til grossereren ikvæld? Og faar alt det, han lovte dig? Gnider sig i hænderne.

FLOK.

Jeg faar se tiden an.

KIRSTI
dæmpet.

Vil du kanske tvinge Jakob Ringen til at dele med dig?

FLOK.

Styr din kvindelige nysgærrighed! — Jeg ved selv bedst, hvad jeg vil gøre.

KIRSTI
ængstelig.

Kære Benjamin, vær forsigtig. Husk paa, du har været borte i dette stygge vand og brød saa tidt.

FLOK
drikker vand af øsen, som ligger i botten.

Har du nogen gang hørt eller set, at jeg har gjort en dumhed? — — Eli Vold skal nok komme til at erfare, at hun ikke ustraffet tør spille mig paa næsen. Det er jeg, som bestemmer, hvor meget mit jordstykke koster. Ikke hun.

KIRSTI.

Hvad vil du gøre hende for noget da?

FLOK
overhorer.

Det er hun, som har sydd sedlerne ind i foret, ser du.

KIRSTI.

Næ? — Aa gid! — Tror du det?

FLOK.

Tror du, at en klodset mandsperson kan sy saa fint, som der er sydd paa kappen? Tror du, en slig godmodig og skikkelig bonde, som Jakob Ringen, kan og tør beholde pengene, uden at Eli Vold, hans elskede, bearbejder ham? — Du er ikke skarp, Kirsti. Tort. Se efter, om han kommer!

KIRSTI
løber op mod baggrundsdøren. Ser tilvenstre. Løber nedover igen, mens hun siger.

Ikke en kæft, Benjamin!

FLOK.

Han kommer nok. Han er ude af sig selv idag, kan du tro, — naar kappen ikke blir sendt op til ham.

KIRSTI.

Aa gid! — Vil du ikke tvinge ham til at dele med dig da?

FLOK.

Han skal nok komme til at dele med mig, men paa en helt anden maade, end du aner. At dele saadan ganske ligefrem har jeg opgit. Det er dumt og resikabelt. — Du, Kirsti, har i denne affære ikke andet at gøre end at holde mund. Driver langsomt frem og tilbage i forgrunden.

KIRSTI.

Jeg er saa tæt saa!

FLOK.

Ikke et muk til nogensomhelst! Du negter at ha set og hørt noget. Du har bare set, at jeg kom hjem med kappen. Ellers ingen ting.

KIRSTI.

Aa gid! — Du kan da skønne det! Lidt ængstelig. Men tror du ikke, det er sikrest, at du gaar til grossereren med sedlerne og faar de 500 kronerne, som han lovte dig?

FLOK
rolig og overlegent.

Ti stille. — Iaften gaar jeg til grossereren for at behandle hans fod.

KIRSTI
forundret.

Næ?

FLOK.

Det er en tjeneste, jeg gør ham for den kredit, han saa redebon har aabnet mig. — Pak ind mine sager. Den lille krukken med salve i. Og de to smaa flasker du ved. Og kniven.

KIRSTI.

Javel.

FLOK.

Glem ingen ting. Og pak det altsammen godt ind.

KIRSTI.

Ja.

FLOK
stanser.

Husk nu paa, Kirsti, at du forsvinder, straks Jakob Ringen kommer. — Saa skal jeg ta ham under behandling. Driver.

KIRSTI.

Kære Benjamin, lad mig faa lov til at se paa dere da!

FLOK
stanser.

Er du forrykt, kvindeskabning? Dæmpet. Han begynder kanske at gøre vrøvl, naar han mær-

ker, pengene er borte. — Og da kan jo situationen tilspidse sig. Og da ber jeg manden ind i stuen.

KIRSTI.

Du, jeg kan vist godt staa paa lur udenfor. Derborte. Peger mod vinduet tilhejre. Og høre paa. — Nu skal du se. Løber op mod baggrunden, stiller sig mellem døraabningen og vindusaabningen. Stikker hodet frem. Her ser ingen mig. Løber frem i forgrunden igen.

FLOK.

Pas du heller butiken!

KIRSTI.

Det gør Andrine.

FLOK.

Ingen kvindelig letsindighed bør her sætte alt paa spil!

KIRSTI
bedende.

Aa Benjamin!

FLOK
rolig, myndig.

Ti stille! — Ta du butiken. Og lad Andrine sætte middagsmaden paa, naar tiden kommer.

KIRSTI
mut, næsten hæftig.

Det er skammeligt af dig! — Hvis du ber ham ind i stuen, saa lytter jeg her ved nøglehullet ialfald!

FLOK
overhører. Staar og ser nedover sig.

Det var kanske mindre vel betænkt af mig, at jeg tog hverdagsklæderne paa. Den nye redingot vilde kanske imponere ham. Holde ham indenfor visse grænser.

KIRSTI
som før.

Jeg tænker, klæderne gør det, jeg. Du kan ta butiken, saa vi kvindfolkene kan faa gjort lidt arbejde i huset ogsaa.

FLOK.

Tys! Ingen næsvished, fordi om du ikke faar din kvindelige egenvilje frem!

KIRSTI.

Høh! Ser foragtelig nedover ham. — Du staar der og spriker med benene, ligesom du hørte til i et vokskabinet!

FLOK
dæmpet.

Kirsti, gaar dette med Jakob Ringen, som jeg vil, saa faar du et kjoletøj, saasandt som jeg heder Benjamin Flok.

KIRSTI
smiler gennem misfornøjelsen.

Aa gid! — Narre mig tør du ikke; for da faar du mig ikke ind i butiken mer.

FLOK.
tørt.

Se efter, om han kommer! Kirsti løber op mod baggrundsdøren. Da kommer

ELI
fra højre ind af baggrundsdøren.

Goddag!

KIRSTI.

Goddag, Eli!

FLOK.

Nej goddag, frøken. Det var en overraskelse. Hvordan befinder De Dem?

ELI.

Jo tak. Saa godt som en kan, om ikke netop saa godt som en skulde.

FLOK.

Nej vist, vi har jo alle vort at staa i.

ELI.

Jeg er kommet for at spørge efter Ringen.

FLOK.

Jasaa. Men vil De ikke komme ind i stuen?

KIRSTI.

Ja, vil du ikke komme ind i stuen?

ELI.

Nej tak. Jeg har hast. — Har Ringen været her?

FLOK.

Nej, her har han desværre ikke været. — Men kom ind i stuen og sid ned.

ELI
blir staaende.

Nej tak. Jeg maa nok gaa hjem igen. — Han gik til byen imorges, og ingen tænkte paa,

at han skulde bli borte mer end en times tid. — Maden staar og blir kold.

FLOK.

Dere skulde spise først klokken to ligesom vi. — Der er ingen mening i denne tidlige middagsmad. Til Kirsti. Kirsti, — Andrine maa ha hjælp paa butiken, sa hun. Gør tegn til hende, at hun skal gaa.

KIRSTI.

Ja, jeg faar vel se ind. Gaar ind tilhøjre, ser langt efter de andre to, idet hun lukker døren efter sig.

FLOK

begynder at snakke med Eli, endnu før Kirsti er ude.

Jasaa. Herr Ringen lar vente paa sig.

ELI.

Ja. Nu har jeg ventet i flere timer. Jeg tænkte, De kanske havde truffet ham og begyndt at prate om jordstykket.

FLOK.

Nej. Jeg har ikke set ham idag. — Herr Ringen har vel meget at bestille i byen kanske?

ELI.

Nej. Det var bare et ærende, han gik.

FLOK.

Saa er han kommet op i noget. — Er det indiskret at spørge om herr Ringens ærinde?

ELI.

Han skulde træffe Ingvald.

FLOK.

Aa, sønnen! Men sønnen bor saa vidt jeg ved hos grossereren, naar han er i byen. — De skal se, frøken, at herr. Ringen har truffet grossereren. Og saa er der kommet til forsoning mellem brødrene.

ELI
ler.

Ja naturligvis! — Og saa blir grossereren med i bryllupped mit! Kirsti lister sig udenfor fra højre forbi vinduet og stiller sig mellem døren og vinduet. En og anden gang titter hun ind af vinduet.

FLOK.

Bare ikke betingelsen for forsoningen er den, at De skal kastes overbord.

ELI
langsomt — dæmpet.

Aanej. Ingen af brødrene tør røre mig.

FLOK.

Det vil jeg tro. — De har kanske en ring i næsen paa dem begge to, De frøken?

ELI
kaster paa hodet. Lader hemmelighedsfuld.

Aa! — Jeg ved nok, hvad jeg ved. Liden pause. Hvis ikke Ringen kommer hjem snart, saa gaar jeg ned til grossereren og snakker med ham. — Jeg er ikke ræd ham.

FLOK
smiler.

Det behøver De vist ikke at gøre, frøken.

Naar De kommer hjem, sidder herr Ringen og venter paa Dem.

ELI.

Det antar jeg ogsaa.

FLOK.

Dere har vel omgaat hverandre. De har tat den ene vejen nedover, og han den anden opover.

ELI.

Kommer De ikke snart opover og afgør salget af jordstykket, Flok?

FLOK.

Jo, jeg vilde gærne, frøken. Men inat kom jeg til at tænke paa, at jeg umulig kan la jordstykket gaa for den pris.

ELI.

Hvad for noget? Nærmer sig Flok. Endda De ved, at efter almindelig pris heromkring er det ikke værdt mere end lidt over 300 kroner.

FLOK.

Prisen paa jorden omkring byen stiger stærkere, end jeg oprindelig havde trodd.

ELI.

De lurer ikke mig. Jeg forhørte mig om priserne, før vi bestemte os til at by Dere jordstykket for 400 kroner.

FLOK.

Jeg beklager, frøken, at jeg ikke kan være Dem til tjeneste.

ELI.

De vil ikke holde det, De lovte igaar. De vil narre mig. De under mig ikke de 25 kronerne for, at jeg fik handelen istand. — Men De skulde ikke være for dristig.

FLOK
rolig.

Ikke De heller, frøken.

ELI.

Jeg har en ring i næsen paa Dere ogsaa.

FLOK
rolig.

De kom vist med trudsler igaar ogsaa. Tør jeg spørge, hvad frøkenen sigter til?

ELI
rolig.

De forstaar vist svært godt det, jeg mener. De har solgt øl til mig, siden sidste gangen De blev mulkteret. — Nu blir der nok 800 kroner i mulkt. Eller 25 dage vand og brød.

FLOK
som før.

Kan De bevise, at jeg har solgt øl?

ELI
ler.

De er god, De! De tror da vel ikke, jeg var saa dum at la en slig lejlighed gaa fra mig?

FLOK
som før.

Er ikke frøkenen ræd for den lille kommis-

sionshandel, som min kone og De driver med æg og kød og poteter og korn og sligt noget?

ELI
rolig.

Nej. Den handelen er vist lige farlig for Dere som for mig.

FLOK.

Men hvis jeg hvisker nogen ord i øret paa herr Ringen, saa kunde han bli mistænkelig overfor Dem.

ELI
som før.

Det gør han nok ikke.

FLOK
som før.

Brylluppet kunde kanske bli udsat paa ubestemt tid.

ELI.

Han tror mig. Men ingen tror Dere. — Forresten vilde han vist ikke savne noget, om han undersøgte baade paa staburet og i kælderen; for jeg sælger ikke saa my. Og jeg har bedre greje paa, hvad gaarden indbringer end han. — Rolig, smilende. De magter nok ikk at sætte nogen ring i næsen paa mig, Flok.

FLOK
gaar langsomt ind paa hende. Eli viger langsomt baglænds mod baggrundsdøren.

Jeg har en anden ring. Den tror jeg er god.
Kirsti flygter tilhøjre.

ELI
smiler.

Lad os først faa se paa den da.

FLOK.

Den skal jeg ikke glemme at trække i, hvis De mukker.

ELI
smiler rolig.

De orker vist ikke mere, naar De har tygget vand og brød i 25 døgn. Gaar baglænds ud af baggrundsdøren.

FLOK
følger efter. Ser sig om udenfor. Hvisker derefter.

De har sydd 5000 kroner ind i regnkappen.

ELI
hvisker forfærdet.

Nu løj De! Vakler, støtter sig til venstre dørkarm.

FLOK
som før.

Vi faar nok tie bom stille begge to.

ELI.

De lyver!

FLOK
som før.

Mukker De, blir det 2 aars tugthus for Dem.

ELI.

Ti da, mand! Hys. — Jeg faar ondt. Sætter sig paa bænken udenfor det venstre vindu. Lægger sig derpaa overende paa bænken, saa hun skjules for tilskuerne.

FLOK.

Jeg henter vand, frøken. Iler bort til vandbøtten ved skorstenen. Nu skal du faa, din rakkermær! Kaster

øsen op i skorstenen. Kirsti kommer ud fra højre dør i forgrunden. Tar nogle skridt, men stanser forundret, idet Flok løber afsted med bøtten bort til venstre vindu. Her slaar han hele bøttens indhold ud af vinduet udover Eli. Eli farer op med et skrig og flygter tilhøjre — forbi baggrundsdøren.

KIRSTI
sætter ogsaa i et skrig: „Aa gid", idet Eli skriger, — iler bort i døren og ser efter Eli.

Aa gid, Benjamin, hvad gjorde du? Ler højt og smældende. Slog du vand paa Eli? — Aa gid, saa hun springer! Flok sætter bøtten ved skorstenen og nærmer sig forgrunden. Kirsti løber frem i forgrunden. Benjamin, du er det mest storartesteste, jeg har set.

FLOK
driver rolig, selvfølende.

Jasaa. — Har du ikke opdaget det før nu?

KIRSTI
lykkelig — forsøger at være skælmsk.

Jøss jo, det kan du da skønne.

FLOK
stanser.

Men husk paa, at du bare har set, at jeg kom hjem med kappen. — Du ved ikke mere.

KIRSTI
som før.

Nej, jeg ved ikke mere, jeg! Liden pause.

FLOK
rækker skabnøglen frem mod hende.

Hent kappen!

KIRSTI.

Men skal den ikke hænge i skabet da?

FLOK.

Fort nu! Kirsti tar neglen og leber ud i forgrunden tilvenstre.

ANDRINE

stikker hodet ind af døren tilhøjre.

Nej, nu er jeg saa lej af at staa i butiken saa!

FLOK

rolig, værdig.

Andrine, du kan faa være fri iaften efter opvasken.

ANDRINE.

Ja, det kan trængs det! — Men hvor længe skal jeg staa i butiken da?

FLOK.

Til du skal sætte middagsmaden paa. Krambodklokken klinger.

ANDRINE.

Nu er der nogen der igen! Forsvinder. Kirsti ind med kappen.

FLOK

tar kappen, ser sig om et øjeblik, gaar saa hen og hænger den paa en spiger paa væggen mellem skorstenen og døren tilhøjre i forgrunden.

Det er kanske bedre, den hænger herinde. Mere naturligt end i skabet. Begge gaar lidt tilbage og ser paa kappen. Se efter, om han kommer!

KIRSTI

løber op i baggrundsdøren, ser tilvenstre og løber tilbage igen.

Nu kommer han! Nu kommer han!

FLOK.

Gaa straks ind paa butiken! — Lad ingen komme ind til os!

KIRSTI

hort til døren tilhøjre i forgrunden. Stanser, vender sig om mod Flok. Straaler af spænding og nysgærrighed.

Aa gid!

FLOK

staar tilhøjre.

Kommer han butikvejen, saa bed ham gaa ind i stuen.

KIRSTI.

Ja. Ind tilhøjre. Liden pause.

JAKOB

ind. Han er urolig og varm, men behersker sig og forsøger at snakke med den ro, som hører indledningsfraser til.

Goddag.

FLOK

vender sig overrasket.

Nej goddag, herr Ringen. — De har været i byen?

JAKOB.

Ja.

FLOK.

Værsaagod. — Kom ind i stuen. Nærmer sig døren tilvenstre.

JAKOB.

Tak; men jeg har nok ikke tid til det idag.

FLOK.

Det har vel ikke slig hast?

JAKOB.

Jo. — Jeg er paa hjemvejen fra byen. Og

saa skulde jeg høre, om De havde sendt regnkappen opover til mig; for ellers kan jeg ta den med sjøl.

FLOK

lader, som han ikke forstaar.

Regnkappen?

JAKOB

et skridt nærmere.

Ja, var det ikke saa, at De tog den med opover fra byen?

FLOK

erindrer pludselig.

Aa naa! Undskyld, herr Ringen. Men pigen havde ikke straks tid til at gaa opover til Dem med kappen. Og saa blev den glemt. — Ja, hvor er den nu? Tænker sig om et øjeblik. Ser sig om. Jo, her hænger den. Tar den ned. Værsaagod, herr Ringen.

JAKOB

griber den.

Tak skal De ha for umagen, Flok. Der glider ligesom en byrde af ham. Ansigtet lysner. Men han forsøger at lægge dæmper paa sin bevægelse. Kappen har han lagt over armen, og armen skælver.

FLOK.

Aa, jeg ber. — Kappen var temmelig let.

JAKOB.

Ja, jeg synes ogsaa, at kappen er svært let. — Der blev fint vejr idag.

FLOK.

Tja. Vejret er der ikke noget ondt at sige paa. — Men vil De ikke sidde ned inde i stuen. Gaar mod døren tilvenstre.

JAKOB
travelt.

Nej, ellers tak, Flok. Men jeg har hastværk. Jeg faar nok ha det tilgode til en anden gang. Farvel, Flok.

FLOK.

Farvel, herr Ringen! Jakob hurtig ud i baggrunden og svinger tilhøjre. Flok gaar op mod baggrunden og kiger i vinduet efter ham. Liden pause. Nu undersøger han. — Men han finder ikke noget. Ikke en seddel. Liden pause, Han ved ikke, hvad han skal gøre. — Aanej, det maa være tungt at komme hjem til Eli og fortælle, at pengene er borte. Kiger. Kappen blir nok tyngre for ham end for mig. Idet han vender ryggen til vinduet og gaar langsomt nedover mod forgrunden. Han kommer tilbage! Hm. — Nejnej, min gode Jakob. Det er ikke bestandig, det lykkes at høste der, hvor andre har saadd.

JAKOB
kommer ind med kappen. Gaar frem paa venstre side af bordet i midten. Han er meget bleg.

FLOK.

Goddag igen, herr Ringen.

JAKOB
dæmpet, i stor uro.

Flok . . . Flok, jeg havde pengesedler i kappen.

FLOK
forundret.

Hvad for noget? Pengesedler i regnkappen?

JAKOB.

Ja. Det jeg har sparet og pint sammen i mange aar, forstaar De.

FLOK
tørt.

Jasaa. Det var da et besynderligt sted at gæmme dem paa. Hvorfor gæmte De dem ikke heller oppe i skorstenen?

JAKOB.

De maa ha set sedlerne.

FLOK.

Hva . . . hvad er det, De vover? Tror De, jeg ransager lommerne paa Deres regnkappe?

JAKOB
tier i stille fortvilelse.

FLOK
gaar meget langsomt over til højre side af bordet og blir staaende ligeoverfor Jakob. Bordet er mellem dem. Flok ser frem mod forgrunden.

Pengene maa være mistet igaar. Det var jo frøken Ringen, som havde laant kappen, — fortalte hun.

JAKOB.

Sedlerne var sydd ind i foret.

FLOK
ligegyldig.

Da maa de findes i foret et sted.

JAKOB.

Nej. Jeg har set efter . . . Jeg har sprættet op. De var sydd saa godt fast . . . aldeles fast. Nogen maa ha sprættet foret op og tat

dem ud . . . Aa! **Sætter sig overvældet paa en stol paa venstre side af bordet og bøjer sig forover.**

FLOK.

Hvor stor sum var det?

JAKOB

uden at se op.

Jeg ved ikke rigtig . . . Jeg kan ikke netop sige, hvor my det var. **Liden pause. Kirsti lister sig udenfor fra højre forbi vinduet og stiller sig mellem døren og vinduet. En og anden gang titter hun ind af vinduet.**

FLOK

støtter knæet paa en stol og bøjer sig stilt over bordet henimod Jakob, saa han ikke mærker det. Siger hurtig.

Var det saa meget som 5000 kroner? **Trækker kroppen hurtig tilbage og sidder nu paa stolen, som han støtted knæet paa.**

JAKOB

er samtidig faret op og stirrer forfærdet paa Flok nogle øjeblikke. Halvt afmægtig.

Saa my . . . tror jeg ikke, det var.

FLOK

sidder rolig.

Men 5000 kroner var akkurat det, som Deres bror mistet.

JAKOB.

Du har stjaalet dem! **Sætter hurtig det ene ben paa stolen og det andet paa bordet for at styrte ind paa Flok.**

FLOK

er samtidig sprunget op og puffer ham tilbage.

Pas dig! Eller jeg gaar til politiet straks. — Jeg raaber paa folk.

JAKOB

ser sig forvildet omkring.

Er der nogen, som ser os? . . . hører os?

FLOK.

Ikke nu. Men bare jeg raaber, kommer der folk.

JAKOB

peger mod døren til lagerrummet.

Er der folk derinde?

FLOK.

Nej. Det er lagerrummet. Indenfor lagerrummet er butiken.

JAKOB.

dæmpet.

Hvor my vil De ha for at tie?

FLOK.

Ti stille og skam Dem, menneske.

JAKOB.

Hvad vil De da gøre?

FLOK.

Det faar jeg først tænke over. Liden panse. Jakob synker ned paa den stolen, som han nylig har siddet paa. Under det følgende sidder han snart bøjet forover med ryggen halvt vendt mod bordet. Snart retter han sig op og vrider sine hænder. Flok er blet staaende. — Med stor værdighed og mægtigt alvor. Herr Jakob Ringen! Det vilde være forgæves at forsøge paa at skildre den smærte, jeg har følt ved at opdage Deres store fornedrelsestilstand. — Det har rystet min tro paa . . . paa livet i det store og hele tat. Naar ikke De med Deres tidligere ustraffede vandel og med Deres 50 aar kunde bestaa, hvo kan da bestaa? — — Her faar man sande de aandfulde og træffende ord: Tyven tror, at hvermand stjæler. Thi De har trodd, at jeg vilde

stjæle disse penge fra Dem. Og saa var det bare den evige retfærdighed, som jeg vilde gøre en liden tjeneste. — Hvordan kunde De begi Dem ud paa dette . . . dette bekendte skraaplan, som fører til fordærvelsen? Jeg formoder daarligt selskab. De har levet ubekymret paa Deres gaard — næsten ubekymret da —, til De fik kvinden ind i Deres lille paradis, glemmende, at slet selskab fordærver gode seder... ja selv de allerbedste seder. Havde det endda ikke været Dem, herr Jakob Ringen! — Men Dem, — De, som har en bror, hvis store talenter har bragt ham op til samfundets højeste spidse, ja, som med sine rigdomme — hvis han bare havde havt den rette dannelse — vilde ha drevet det til at bli endog generalkonsul! — — Herregud! Fejl har vi alle. Jeg vil ikke fordømme nogen. Jeg har selv mine fejl. Det tilstaar jeg aabent. Det har saaledet været en stor fejl af mig, at jeg har havt for megen tro til mine medmennesker, ogsaa til Dem, herr Ringen. Jeg har en og anden gang solgt bajer, hvad jeg ikke havde lov til. Men man har bedt og tigget mig om at sælge. Og jeg trode paa de forsikringer om diskretion, som man gav mig. Jeg har faat store mulkter, men er aldrig dømt til vanærende straffe, fordi det bare var forséelser, jeg begik. Ikke forbrydelser. — Se det er pointet, herr Jakob Ringen! Forséelser kan vi alle begaa. Men forbrydelser! — Gud bevare mig!

JAKOB

vender sig mod Flok. Fortvilet. Dæmpet.

Flok . . . Hvor my vil De ha for at tie stille?

FLOK.

Ikke en øre. Jeg er ikke den mand, De tror.

JAKOB.

De skal faa af mine egne penge. De er ærlig bekommen.

FLOK.

Og saa vil De beholde dem, De har fundet. Det lønner sig, synes De. Fy da!

JAKOB.

Nej, jeg sender alle 5000 kronerne tilbage til bror min. Han skal ikke faa vide, hvor de er kommet fra. Hver eneste øre skal han faa.

FLOK

løfter armen og strækker pegefingeren.

Men straffen! — Straffen, som følger forbrydelsen i hælene, hvor blir der saa af den?

JAKOB.

Aa, Flok, jeg er blet straffet nok. Jeg har ikke havt en rolig stund, siden pengene kom i huset hos mig. — Og inat! Jeg trode, jeg skulde ha mistet forstanden. Jeg har havt det saa ondt, saa ondt. Tar sig med begge hænder for hodet. Siger for sig selv. Jeg forstaar ikke, hvordan jeg kunde beholde disse pengene. Nu forstaar jeg det ikke.

FLOK.

Jeg forstaar det saa godt, herr Ringen. — Naar de store, flade pengesedlerne knitrer! Og kvinden — slangen — staar ved siden af. Og naar man trænger pengene! Manden gør sig haard. Men da faar kvinden ondt i siden . . . i hjærtet. Jakob ser hvast paa Flok et øjeblik. Det maa være svært. Tænk, at skulle gi afkald baade paa pengene og kvinden! Jeg har selv været fristet af disse livets to stormagter, mynten og kvinden. Men jeg klarte mig til dato.

JAKOB
rejser sig.

De maa hjælpe mig, Flok. — Kan De ha hjærte til at gøre mig ulykkelig for hele livet?

FLOK.

Ulykken har De selv bragt over Dem.

JAKOB.

Jeg tigger, Flok. Jeg tigger Dem om, at De maa redde mig. Jeg skal sende pengene til bror min. Han behøver ikke at faa vide, hvor de kommer fra.

FLOK.

Men straffen! — Straffen, som følger forbrydelsen i hælene, hvor blir der saa af den? — spør jeg.

JAKOB
hæst.

Nu kan det være nok. Jeg har krøbet nok for dig, din hjærteløse kæltring! — Jeg ved, jeg er en daarlig kar; men jeg er ligevel ti

gange bedre end du. — Hvor my har du gennem aarene stjaalet hos konsulen! Han har sjøl fortalt til folk, jeg kender, at du i mange aar har været en tyveknægt. — Før skal jeg hænge mig paa stuedøren min, før jeg skal be dig om nogen hjælp. Samler kappen op.

FLOK

har en og anden gang sagt hys.

Ta da ikke slig paa vej, herr Ringen. Hvordan kan De forglemme Dem i den grad, fordi om De er ulykkelig. — Kanske kan jeg finde en udvej for Dem ligevel.

JAKOB.

Snak ud, mand! Og sig, hvad det er, De vil.

FLOK

dæmpet.

Deres bror har lovt 1200 kroner til den, som skaffer ham pengene igen.

JAKOB

forbløffet.

1200 kroner?

FLOK.

Ja. Det er jo ikke engang fjærdeparten af hele summen.

JAKOB.

Det tror jeg ikke, han har lovt.

FLOK.

Vel. Saa lad være at tro det.

JAKOB.

Har han sjøl sagt det til Dere, at han gir 1200 kroner?

FLOK.

Ja, imorges, da jeg var hos ham, og vi talte sammen om hans tab. Liden pause. Jeg har ondt af Dem, herr Ringen. De har hidtil levet som en hæderlig mand. Og det vilde kanske være for haardt, om De skulde bli straffet med lovens fulde strænghed. — Jeg vil komme Dem imøde. — Jeg vil ha de 1200 kroner. Men paa en egen maade. Nu skal De se. Jeg henter blæk, pen og papir. Ud tilvenstre i forgrunden.

JAKOB

sætter sig paa den stolen, som han nylig har siddet paa. Mumler fortvilet.

Nu har jeg ingen ting igen mer i verden. Eli har holdt mig for nar. Stjaalet fra mig. Faret med løgn og bedrag. — Ingen bryr sig mer om mig. — — Kristoffer skal faa hver en øre igen . . . Jeg maa sælge gaarden . . . altsammen . . . — Og saa rejser jeg væk. Saa langt jeg bare kan komme . . . — did ingen kender mig. Liden pause. Aa Gud . . . hvordan har jeg ret stelt mig nu.

FLOK

hurtig ind med nogen store ark papir og pen og blæk.

Værsaagod, herr Ringen. Lægger skrivesagerne foran ham paa bordet. Skriv nu nøjagtig, hvad jeg dikterer. Og husk paa, at det er betingelsen for, at De faar pengene tilbage. Husk det. Stiller sig lige bag

ham. Flok dikterer og peger for ham paa papiret, hvor han skal begynde, og hvor der skal være ny linje o. l. Jakob skriver. Undertegnede gaardbruger Jakob Ringen, ejeren af gaarden Skogholt, erkender herved at skylde herr købmand Benjamin Flok en sum af tilsammen 1200 kroner — tolv hundrede — og 82 øre — to og otti — for . . . Ny linje Flok viser med fingeren paa papiret 1) det jordstykke . . .

JAKOB

vender sig forbauset.

Jordstykke?

FLOK.

Ja! Skriv De bare. Efterpaa kan De komme med Deres bemærkninger. — Altsaa: det jordstykke, Jakob skriver som er nævnt i kontrakt af — Sæt datum in blanco!

JAKOB.

Hvad?

FLOK.

Sæt plads aaben til datum. Dikterer. Og i skøde, tinglæst — Sæt plads aaben til datum. Ny linje. Begynd dèr. Peger. Dikterer. 2) . . . Kontante laan i løbet af det sidste halvandet aar. — Ny linje. Dikterer. — Hvilken sum jeg forpligter mig til at betale inden 3 — tre — maaneder fra dato. — Plads aaben for datum. Deres fulde navn under naturligvis.

JAKOB

skriver ikke. Ser op.

Faar jeg alle 5000 kronerne tilbage her paa bordet, naar jeg skriver navnet mit under?

FLOK.

Javist.

JAKOB.

Nu straks?

FLOK.

Ja. De behøver jo ikke at gi mig papiret, før De har faat pengene.

JAKOB

stilt, harmfuldt.

Men jeg har da ikke laant penge af Dere! . . . Og jordstykket er ikke værdt mer end 3—400 kroner.

FLOK.

Gør, som De vil. Men husk paa, at hvis De ikke allerede i løbet af ugen køber jordstykket og snarest muligt udfylder datumernes plads efter mit ønske og med dette blæk, Peger paa blækhuset saa river jeg papiret istykker og gaar til Deres bror og fortæller alt. Jeg fortæller det hele ogsaa til mine kunder. Jeg siger til Deres bror, at jeg gav Dem disse 5000 kroner tilbage, fordi De lovte selv at bringe pengene til ham. Jeg siger, som sandt er, at jeg rørtes over Deres store fortvilelse. Og jeg siger ogsaa, at jeg nu er kommet til ham for at høre, om De virkelig har bragt pengene tilbage til ham. — De har ikke noget bevis for, at jeg ejer dette papir. Peger paa papiret paa bordet. Men jeg har bevis for, at jeg fandt de 5000

kroner i Deres regnkappe. Glem ikke det, herr Ringen. Liden pause.

JAKOB
dæmpet.

Jeg kan ikke betale de 1200 kronerne uden at sælge gaarden min og alt det, jeg ejer.

FLOK.

Hm!

JAKOB
som før.

Eller saa maa jeg ta af de 5000 kronerne.

FLOK
rolig.

Det blir Deres sag.

JAKOB
smiler haanlig.

Saa De har ikke noget imod, at jeg beholder de 5000 kronerne, naar bare De faar det, De vil ha.

FLOK.

Naar jeg har faat mine 1200 kroner, saa kommer ikke denne affære mig ved længer. — Enten vil jeg ha 1200 kroner af Deres bror eller af Dem. Alle ærlig bekomne penge er lige gode.

JAKOB
underskriver.

Se der! — Men ikke faar De mig til at tro, at Kristoffer har lovt Dem 1200 kroner. Rejser sig og blir staaende ved bordet.

FLOK
kiger ned paa papiret.

Nu henter jeg pengene. Gaar mod døren tilvenstre, stanser. Værsaagod, herr Ringen. Kom ind i stuen og ta en liden dram.

JAKOB.

Nej. Flok ind tilvenstre. Jakob alene. Mumler. Nu har jeg ingen gaard længer . . . — Jeg vil sælge altsammen. Og saa rejse. Sætter sig paa stolen, han har siddet paa. Støtter sig paa bordet. Mumler. Bevægelsen stiger hos ham. Bare jeg kunde faa mod nok. — Saa gik jeg til Kristoffer . . . Og gav ham pengene tilbage. Liden pause. Jeg ber ham om forladelse. — Og saa rejser jeg. Saa langt vejen rækker.

FLOK
ind med flaske og glas paa et bræt og en stor konvolut.

En liden dram, herr Ringen.

JAKOB.

Nej. Rækker ham papiret. Flok gir ham konvolutten. Jakob ser sig sky omkring. Og tæller derpaa hurtig sedlerne.

FLOK.

Jo, herr Ringen. Det har sin rigtighed. Hver seddel er der.

JAKOB
putter pengene i indre trøjelomme.

Nej, denne gangen stjal du ikke.

FLOK

dæmpet, hvislende, stikker ansigtet nær ind paa Jakobs.

Jeg kan stjæle; men det kan ikke du. Ikke din kæreste heller. Ved du, hvem jeg er? — Du er for dum til at værdsætte en mand som jeg. Jeg har spillet generalkonsuler og provstinder og grosserere og bønder paa næsen, men se til, om nogen kan gøre mig noget for det; for jeg kan spille paa andres næse. — Mange mennesker stjæler. De er fuskere; men jeg er et geni! Ved du, hvad et geni er? Blir vildere. Taler som under en stigende uro. Du og din kæreste og generalkonsulen og alle de andre, som jeg stjæler fra — de er magtesløse overfor mig. Hvorfor? Fordi jeg kan stjæle. Generalkonsulen vover sidst af alle at møde mig i retten. Vi har heldigvis allesammen noget, som ikke taaler dagens fulde lys. — Jeg sidder inde med store ævner, med de største muligheder. Hvis jeg gad, kunde ogsaa jeg ha været generalkonsul. Men jeg har aldrig giddet bestille noget. Naar dere allesammen smiler af mig, ser ned paa mig, saa ler jeg indvendig; for Benjamin Flok ved, at han er større end dere alle tilsammen. — Forstaar du det? — Naar du er en lus, saa er jeg en kanon. Men man fyrer ikke med en kanon paa en lus. — Derfor spares du nu. Ellers var du knust. Ler lydløst med vidtaaben mund.

JAKOB.

Jeg tror, du er fanden sjøl. Gaar bestemt mod baggrunden. Før han har naadd døren, gaar

KIRSTI
ind og siger med en fryd, hun ikke kan skjule.

Goddag, Ringen!

JAKOB
ud af døren uden at svare og svinger tilvenstre.

KIRSTI.

Aa gid, Benjamin, saa jeg var spændt!

FJERDE AKT.

Dagligværelse hos grosserer Kristoffer Ringen. Gammeldags. — Paa baggrundsvæggen dør til entréen. I forgrunden paa højre væg dør til spisestuen. I baggrunden paa samme væg dør til køkkenet. I mellemgrunden paa venstre væg dør til bedstestuen. Sofa mellem dørene paa højre væg. Et stort rundt bord midt paa gulvet med stole omkring. Lampen paa bordet brænder. Oppe i venstre hjørne et røgebord. Tilvenstre i forgrunden et sybord. Gyngestol ved sybordet. — Døren til spisestuen staar oppe. Derinde sidder Kristoffer, Maren, Magna og Ingvald og spiser tilkvælds. Der er stilhed en stund. Saa rejser man sig fra bordet derinde. „Tak for mad" og „velbekomme" høres. Om lidt kommer alle fire ind fra spisestuen. Ingvald og Magna er optat af hverandre og stanser tilhøjre i samtale.

KRISTOFFER

gaar bort til røgebordet tilvenstre i baggrunden og stopper sig en pibe.

Naa, Ingvald, skal du ikke ha dig en pibe?

INGVALD

vender sig et øjeblik om mod Kristoffer.

Jo tak. Vender sig igen til Magna.

KRISTOFFER.

Eller kanske du ikke faar lov af kæresten?

MAREN
til Kristoffer.

Aa jo da, far. — Lange tobakspiber er saa hyggelige! — Ja, de smaa korte ogsaa. Magna og Ingvald samtaler videre og blir staaende.

MAREN
aabner døren til køkkenet. Højt.

Beret, du kan slukke i spisestuen, naar du har tat af bordet. Idet hun gaar bort til døren til bedstestuen. Saa skal jeg tænde inde i bedstestuen. Gaar ind og sætter døren oppe efter sig.

KRISTOFFER
har samtidig tat en avis og sætter sig ved bordet midt i værelset — tilvenstre og nærmest forgrunden. Han læser.

INGVALD og MAGNA
gaar bort til røgebordet. Ingvald stopper sig en pibe. Magna tænder. De sætter sig ved bordet, men paa den siden, som er nærmest baggrunden.

MAREN
kommer langsomt ind.

Ja, nu er det tændt derinde. Stilhed nogle øjeblikke. Maren ser trist ud og gaar langsomt over tilhøjre. Det er stjærneklart ikvæld. Stilhed.

KRISTOFFER
krammer avisen sammen, idet han lægger den hurtig fra sig. Ser trist ud for sig. Alle har lagt mærke til hans bevægelse. Liden pause. Uden at vende sig om mod de andre.

Jeg har snakket med Jakob idag. Ingvald og Magna rejser sig forundret.

MAREN.

Nej, er det muligt?

INGVALD.

Hvad sa han? Liden pause.

KRISTOFFER.

Ikke noget nyt, du. — Magna, hæng piben min væk. — Ingen ting smager mig ikvæld. Magna henter piben og hænger den paa tobaksbordet.

MAREN.

Jeg har set, du har været ked i hele kvæld. — Der er vel ikke blet nogen forandring mellem dere to, kan jeg tænke. Kristoffer tier. Liden pause.

MAGNA
oppe i baggrunden.

Da kan det bli længe at vente for Ingvald og mig.

INGVALD
gaar langsomt frem paa venstre side i forgrunden. Til Kristoffer.

Magna fortæller, at hun idag har snakket med dig om bryllup; men du vil ikke, at vi skal gifte os endnu. Du vil vente paa far, siger du. Men naar der ikke er blet nogen forandring idag mellem far og dig, saa synes jeg, at far maa gøre, som han vil. — Jeg ser ingen anden raad. Du har været saa god baade mod Magna og mig; men naar du har sagt a, faar du sige b ogsaa.

MAGNA
idet hun kommer nedover til Ingvald.

Ja, tænk paa det, Ingvald siger, far.

MAREN.

Det var et fornuftigt ord, var det. Sætter sig ved højre side af bordet i midten.

KRISTOFFER
stilt og rolig. Blir efter hvert mere og mere bevæget, men behersker sig.

Kære dere, barn. Jeg vil dere alt det bedste, jeg ved. Dere maa ikke tro, at det er af nogen egensindighed, at jeg har bedt dere om at vente. — Bare jeg kunde forklare dere aarsagen. Men jeg kan det ikke. Om jeg forsøgte det, vilde dere ikke forstaa det ligevel; for dere ved ikke, hvordan Jakob og jeg har havt det sammen. Ikke da vi var smaagutter ialfald. Ikke da vi var unggutter og fisked og sejlte sammen. Ikke siden heller. — Naar jeg tænkte mig sjøl, som en gild kar engang i fremtiden, en, som havde penge og magt, da var han Jakob bestandig med. Ja, det var han. Og da dere to vokste til, saa tænkte jeg mere end én gang: Bare disse to kunde komme til at like hverandre, tænkte jeg. Ja. Og saa tænkte jeg mig Jakob og jeg sammen paa den dagen, da dere to blev gifte. Vi skulde sidde sammen og se paa dere. — — Og det er tyngre for mig, end dere forstaar, at opgi den tanken; for dere er unge. Men jeg er gammel. Og det er en stor forskel, det. Pause. Stilhed. Kristoffer sidder fremdeles tilvenstre ved bordet og ser frem for sig. Ingvald og Magna staar tilvenstre for ham. Maren sidder paa højre side af bordet.

JAKOB
kommer langsomt og stilt ind fra køkkenet med huen i haanden. Han ser nedslaat, forpjusket, næsten forkommen ud. Blir staaende straks indenfor døren. Han løfter ikke ansigtet op.

MAREN
vender ansigtet mod køkkendøren et øjeblik, efterat Jakob er kommet ind. Forundret, halvhøjt.

Jakob! De andre vender sig hurtig om og ser op mod døren. Kristoffer og Maren rejser sig. Liden pause.

KRISTOFFER.

Godkvæld, Jakob!

JAKOB
uden at se op. Lavt.

Godkvæld. Kristoffer gaar opover til ham, gaar tilhøjre for bordet. Maren gaar over tilvenstre, naar Kristoffer har passeret hende.

KRISTOFFER.

Kom frem og sid ned, Jakob. Lægger den venstre armen let bort paa ryggen hans. De gaar begge frem til bordet paa højre side. Sæt dig, Jakob. Jakob sætter sig. Han har endnu ikke løftet hodet. Har du spist tilkvælds?

JAKOB.

Nej.

KRISTOFFER
gemytlig.

Da er det paa tide, at du faar lidt at bide i, synes jeg.

MAREN.

Jeg skal straks lage til.

JAKOB.

Nej tak. — Jeg vilde nok helst snakke lidt med dig, Kristoffer.

KRISTOFFER.

Med mig? — Det var rigtig hyggeligt af dig, Jakob. Det var det. — Du, Maren, du kan lage til lidt mad ligevel. — Jakob faar kanske

lyst paa mad, naar vi har pratet en stund. — Glem ikke drammen! Maren ud i kokkenet.

KRISTOFFER
til de andre.

Dere to kan gaa ind i bedstestuen saa længe.

INGVALD
til Magna.

Det er saa stjærneklart ikvæld. Skal vi gaa en tur, Magna?

MAGNA.

Ja. Vi gaar en tur udover moloen. — Adjø saa længe. Ingvald og Magna gaar ud i entréen. Liden pause.

KRISTOFFER
rolig, mildt, dæmpet.

Har du det vondt, Jakob?

JAKOB
har endnu ikke set op.

Ja.

KRISTOFFER.

Men nu vil du, vi skal faa det godt sammen? Som før i tiden?

JAKOB
med svag skælven i stemmen.

Det blir vist aldrig godt for mig mer.

KRISTOFFER.

Aa, det skal du ikke sige, Jakob. Naar du først har drevet ud af huset den dævelen, du har tat ind, saa blir der vel godt baade for dig og mig. Liden pause. Har du ladt hende gaa?

JAKOB.

Jeg har ikke været hjemme siden klokken 7 imorges.

KRISTOFFER.

Men du vil la hende gaa den dag imorgen?

JAKOB.

Ja.

KRISTOFFFR.

Det er ret, Jakob. — Saa snakker vi ikke mer om det, som har været imellem os. Liden pause. Og saa faar du ikke tænke længer paa det vonde, jeg har sagt heller.

JAKOB
som endnu ikke har set op.

Du har aldrig sagt andet til mig end det, som ret og rigtig var.

KRISTOFFER.

Aa, jeg har nu været haard, jeg ogsaa da — myndig som du sa i formiddag. Men det, som er sagt, kan være glemt, synes jeg, — paa begge sider. Pause. Jeg ved, du har havt svært for at klare udgifterne paa gaarden i den senere tid. Driver langsomt frem og tilbage paa venstre side af bordet. Du skønner vel, at jeg vil hjælpe dig saa godt jeg kan. — Hun har nok stjaalet og suget godt paa Skogholt, hun. — Jeg har ogsaa mistet en pen kontant sum for 5—6 dage siden, mistet den paa landevejen. Ja, jeg tilgir mig aldrig, at jeg kunde bære mig slig ad . . .

JAKOB
rejser sig, har endnu ikke set op, tar konvolutten med pengesedlerne op af indrelommen og strækker den frem over bordet i retning af Kristoffer, men ser ikke op. Blir staaende slig.

KRISTOFFER
driver som før, ser ikke op paa Jakob.

. . . Det var et slemt tab. Det var det. Og jeg har ikke længer nogen synderlig tro paa, at jeg faar dem igen. — Men det skal nu bli en raad for dig ligevel, Jakob. Ser paa Jakob. Rolig. Hvad er det? Hvorfor staar du slig? Gaar bort til ham langs forgrunden. Jakob staar ubevægelig. Kristoffer tar konvolutten. Jakob falder sammen paa stolen og lægger sig over bordet. Men hvad gaar der af dig, Jakob? — Du maa se til at ta dig sammen. Aabner konvolutten, som ikke er sammenklæbet. Trækker sedlerne ud. Penge? Mumler. Tusenkronesedler! Tæller. 5000 kroner. Vender sig brat mod ham. Er det mine penge? . . . Jakob tier. Liden pause. Kristoffer siger højt og smærtelig. Jakob! Synker ned paa en stol. Stilt. Aanej da, Jakob. Lang pause. Ryster paa hodet. Jajaja. Slig gaar det. Naar en har tat Fa'n paa nakken, maa en, som oftest, bære ham helt frem. Liden pause. Han stikker sedlerne i sin tegnebog. Var det hun eller du, som fandt pengene?

JAKOB
retter sig, men ser ikke op.

Hun?

KRISTOFFER
med taarefyldt stemme.

Javist ja. Og du trængte penge. Og hun gik paa dig med overtalelser ja. Og trudsler kanske. Og kys og klap. Og saa beholdt du

pengene ja. Tørker taarer med lommetørklædet. Saa forstandig og god som du er, Jakob, saa har du ligevel bestandig været en tosk med fruentimmer. Ivrigere. Jo, det har du. En stor tosk med fruentimmer. Det har jeg set, det, baade i nord og sør. Bestandig har de narret dig, de dævlene! — — Jeg har ikke graat en taar, siden konen min døde; men nu maa jeg graate, Jakob; for dette er det sørgligste af alt, som er sørgeligt. Pudser næsen eftertrykkelig med lommetørklædet.

JAKOB
rejser sig.

Tilgi mig, Kristoffer. Lad mig gaa min vej. Jeg sælger gaarden og alt sammen. Og rejser væk for bestandig.

KRISTOFFER
rejser sig bevæget og forundret.

Rejser? — Rejser du fra mig nu, Jakob? — Kan du være saa haard og rejse fra mig nu?

JAKOB.

Det blir saa vondt at være hjemme nu. Sætter sig langsomt.

KRISTOFFER.

Det blir kanske bedre, end du tror. Gaar bort til ham. Dæmpet. Alt dette blir mellem os to, skønner du. Det rager ingen anden. — Magna og Ingvald faar ikke vide noget.

JAKOB.

Det er saa vondt ligevel.

KRISTOFFER.

Dette saaret gror vel sammen, Jakob. — Jeg skriver nogle ord til politikammerset, jeg, og siger, at pengene er kommet tilrette. Og saa er den historien ud af verden.

JAKOB.

Der er andre, som kender til historien ogsaa.

KRISTOFFER.

Hvad for nogen andre?

JAKOB.

Flok og kærringen hans. — Sedlerne var sydd ind i foret paa regnkappen. Og Magna tog kappen tillaans, som du ved. Flok fik kappen her i huset og skulde bringe den opover til mig. Men saa sprætted han sedlerne ud; for han havde opdaget dem. Men ikke skønner jeg, hvordan han havde opdaget dem. Og saa maatte jeg skrive under et papir paa, at jeg skyldte ham 1200 kroner for at faa pengene tilbage.

KRISTOFFER

bestyrtet.

Maatte du skrive under? . . . Aa, du store min!

JAKOB.

Han turde ikke beholde dem sjøl, ser du.

KRISTOFFER.

Nej, han havde vel gode grunde for det. Ler stilt af harme. Han trode, han var lur, han, da han fik dig til at skrive under. Men jeg skal

klæmme ham som en blaut ost. Det skal bare bli skorpen igen af ham.

JAKOB.

Du havde lovt ham 1200 kroner, sa han, hvis han kunde skaffe dig pengene tilbage.

KRISTOFFER.

Sa han det, du?

JAKOB.

Men jeg skønte nok, det var løgn.

KRISTOFFER.

Det skulde være moro at se det dokumentet, du maatte skrive under. — Han kommer hid ikvæld.

JAKOB.

Kommer han hid?

KRISTOFFER.

Ja, han er ligtorndoktor ogsaa, ser du. Og saa skal han kurere et par bæster for mig.

JAKOB
rejser sig.

Lad mig sælge alt mit, Kristoffer. Og betale ham de 1200 kronerne.

KRISTOFFER.

Aa du store min! Betale ham 1200 kroner! — Jeg synes, du heller skulde koge suppe paa pengesedlerne og traktere grisen din med. — Høh!

JAKOB.

Jeg maa rejse, Kristoffer. Jeg stryger til Amerika.

KRISTOFFER
stilt, inderlig.

Du faar naturligvis gøre, som du selv vil, Jakob. — Men jeg synes, at du er ikke mere tilaars, end at du kan bli her og bygge op det, du har revet ned i den sidste tiden. — Dig vil jeg gærne hjælpe, Jakob; for du har en god vilje, tror jeg, og det gale, du har gjort, er gjort af svaghed, og fordi du var fortullet i et kvindfolk, som var vondt — vond som meddecin. Spytter. Du blev sjuk af den meddecinen, du Jakob. Men nu tror jeg, du snart blir frisk igen.

JAKOB
bedende.

Aanej, lad mig rejse ligevel, Kristoffer. Jeg kan ikke se nogen kending i øjnene herefter.

KRISTOFFER
stilt.

Jaja. Du faar, som sagt, gøre, som du vil. Du er dig sjøl nærmest. Men jeg faar ligesom aldrig nogen rigtig glæde af dig mer, jeg da, Jakob, naar du er langt borte i Amerika. — Du er for god for Amerika, du Jakob. Tænk paa alt det rakkerpak, som i lange tider har samlet sig derborte. Det er ikke noget passende selskab for dig, det. Det ringer. Der har vi ham Sid rolig, du. Og lad mig klæmme ham.

JAKOB.

Du kommer ingen vej med ham. Han kan bevise, at pengene var sydd ind i kappen min, ser du.

KRISTOFFER.

Om han saa er Fa'n sjøl, saa skal han tilpers.

MAREN
stikker hodet ind fra entréen.

Det er Flok. — Ja, nu er maden færdig.

KRISTOFFER
vinker med en finger til hende. Dæmpet.

Kom ind, Maren. Maren kommer ind og lukker døren. Sørg for, at ingen forstyrrer os. Spør nogen efter mig, saa faar du varsko.

MAREN.

Javel.

KRISTOFFER.

Lad saa Flok komme ind. Men sig ikke noget om, at Jakob er her. Og lad ingen af pigerne være i køkkenet. Maren gaar ud i entréen.

FLOK
ind fra entréen, ligedan klædt som i 2den akt. Han har en liden pakke under armen. Han gør uvilkaarlig en bevægelse, idet han faar øje paa Jakob.

Godaften, mine herrer. Ingen svarer. Liden pause. Jakob ser ikke op. Hvorledes befinder herrerne sig?

KRISTOFFER
uden at se paa ham.

Jo tak. Bror min og jeg har det ligesom lidt bedre nu. — End De?

FLOK.

Tja. — Hvad skal man sige? Jeg synes ogsaa . . . jeg har det . . . bedre nu.

KRISTOFFER
i skadefro forundring.

Nej, jasaa De?

FLOK.

Tja, herr grosserer.

KRISTOFFER
behersket.

Idag har De prøvet paa at presse penge af bror min, hører jeg.

FLOK
rolig, lader som han ikke har opfattet.

Hvad behager?

KRISTOFFER
nærmer sig ham langsomt, stanser paa et par skridts afstand og strækker haanden frem. Rolig.

Papiret.

FLOK.

Papiret?

KRISTOFFER
rasende.

Ja, for Fa'n!

FLOK.

Undskyld, herr grosserer, men nu . . . nu taler De vist i gaader — saavidt jeg forstaar.

KRISTOFFER
behersker sig.

Jasaa.

FLOK.

Eller rettere: Jeg forstaar slet ikke.

KRISTOFFER.

Har De ikke sprættet 5000 kroner ud af kappen heller?

FLOK

smiler som i fuldstændig vildrede. Ser fra Kristoffer bort paa Jakob og derefter bort paa Kristoffer igen. Til Jakob.

Har De, herr Jakob Ringen, fortalt Deres herr bror sligt noget?

JAKOB

ser op. Fast.

Ja. Og De gør bedst i at snakke ærligt nu, Flok. Liden pause.

FLOK

dæmpet — diskret.

Herr grosserer, lad mig i dybeste alvor sige Dem noget. — Det gør mig ondt at sige det. Men nu er det min pligt ikke at tie længer. Jeg vil ikke ta ansvaret ved at tie. Og jeg vil ikke lide ondt for Deres herr brors skyld. — Som De ved, er jeg en af Deres herr brors naboer. Og med mit noksaa udviklede blik paa mennesker har jeg ret ofte i den senere tid lagt mærke til visse uhyggelige symptoner hos ham.

KRISTOFFER.

Hvad for slag?

FLOK.

Den forargelige maade han har levet paa i de sidste par aar, — den utrolige maade, han har negligeret sin udmærkede herr bror paa, — den foragt for den økonomiske ruin, han tydeligvis længe har gaat imøde — jeg ber Dem,

herr grosserer Gaar Kristoffer et skridt nærmere, strækker en arm i retning af Jakob. Jakob ser forbauset op. Flok siger dæmpet, fortrolig med gru i stemmen. se paa det blik, hvormed han nu betragter os. — Det er den rene forfølgelsesgalskab.

KRISTOFFER
ser paa Flok et øjeblik eller to. Behersket.

Du er den frækeste kæltring, jeg endnu har truffet paa. Jakob ryster taus paa hodet.

FLOK
rolig.

Jeg henstiller i ærbødighed til Dem, herr grosserer, at De ikke maa forglemme Dem.

KRISTOFFER
stærkt.

Hold mund, din taskenspiller! Her er det jeg, som fører ordet. De har bare at svare paa det, jeg spør om. Et skridt nærmere. Kom hid med det papiret, som De tvang bror min til at skrive under idag.

FLOK.

Jeg har ikke havt noget med dette syge, ulykkelige menneske at gøre.

KRISTOFFER
behersket.

Hm. — Ikke det, De?

FLOK.

Det gir jeg Dem mit æresord paa, herr grosserer.

KRISTOFFER.

Javist ja.

FLOK.

Et æresord! — Betænker De alvorlig, herr grosserer, hvad det er i vore tider? — Hvis ikke mit æresord vejer lige meget som det, Deres beklagelsesværdige herr bror siger i sin vaklende sindstilstand, saa har jeg tat aldeles fejl af Deres udmærkede menneskekundskab.

KRISTOFFER
behersket.

Hvis De ikke tilstaar, saa skal jeg drive ind gælden Deres hos mig øjeblikkelig. Jeg skal ødelægge krediten Deres her i byen. Jeg skal drive Dere ud af byen. De skal ikke bli betrodd saa my som en ligtorn til forplejning. — Men tilstaar De, skal jeg spare Dere ligevel.

JAKOB.

Sig alt, som det er nu, Flok.

KRISTOFFER
behersket.

Jeg skal spare Dere, hvis De tilstaar. Retter sig. Se paa mig, Flok, jeg er en mand, som aldrig har løbet fra ordet mit. De kan ha godt af at se paa en slig mand -- i vore tider! Liden pause. Nu har De valget!

FLOK
ser sig om. Dæmpet.

Er der nogen, som lytter ved dørene her?

KRISTOFFER.

Nej, den skikken er ikke kommet saa langt som hid endnu. — De vedgaar altsaa, at De sprætted sedlerne ud af kappen?

FLOK
bukker en smule.

KRISTOFFER.

Tvang De bror min til at underskrive et papir paa, at han skyldte Dere 1200 kroner?

FLOK.

Ikke ganske. — Det er ikke mer end billigt, at jeg kommer med en forklaring og forsvarer mig. Naar mordere og tyve faar lov til at forsvare sig, saa maa vel ogsaa jeg, som er en hæderlig mand, — tiltrods for at jeg desværre har skinnet imod mig. — Det er det eneste, jeg ber om, inden jeg forlader stedet. — De lovte mig imorges en større sum, hvis jeg kunde skaffe pengene tilbage. Vel! Ved min skarpsindighed skaffed jeg pengene frem af det mørke, hvori de, trods politiets ivrige efterstræbelser, hidtil havde befundet sig. — Men tyven Bukker let for Jakob undskyld dette ord Bukker let for Kristoffer undskyld De ogsaa — men tyven viste sig at være en Dem meget nærstaaende person. Han bad mig paa sine knæ om ikke at angi ham til Dem eller til politiet. Og — oprigtig talt — det skar mig i hjærtet at se denne ældre mand med hans tidligere ustraffede vandel . . . staa foran afgrunden. Han lovte højtidelig at bringe pengene tilbage til Dem, hvis jeg overlod dem til ham. Og det var for mig hovedsagen, at De fik pengene tilbage. Jeg brød mig ikke om æren af at ha opdaget tyveriet.

Men jeg er jo en ikke synderlig velhavende mand. Og som følge deraf sikred jeg mig skriftlig den sum, De havde lovet mig. — Det er det hele, herr grosserer.

JAKOB.

Kristoffer — han gjorde det ikke til betingelse, at jeg skulde bringe pengene tilbage til dig.

KRISTOFFER

smiler venlig og overlegent.

Aa Jakob, bry du dig ikke om, hvad han siger. Til Flok. Summen, som jeg lovte Dere, var jo bare 500 kroner. Men De tog 1200 af ham.

FLOK

kaster med hodet.

Fem hundrede eller seks hundrede eller tolv hundrede — det husked jeg virkelig ikke i den oprivende og pinlige situation, herr grosserer.

KRISTOFFER.

Det skal du faa mig til at tro, din smørtyv!

FLOK

Og desuden var de 700 kroner betalingen for et jordstykke, som jeg sælger . . . har solgt Deres herr bror. Men de øvrige 500 kroner var den sum, De lovte mig, og som Deres herr bror gav mig for at faa lov til selv at gaa til Dem med de fundne penge.

JAKOB.

Vi var igaar forligte om 400 kroner for jordstykket. Det kan Eli bevidne.

FLOK.

Det betviler jeg hun kan. Ihvertfald gik De ieftermiddag ind paa at købe jordstykket for den sum, jeg forlangte.

KRISTOFFER.

Han var vel nødt til det. Det ringer.

FLOK.

Skal jeg saa skride til operationen, herr grosserer?

KRISTOFFER.

Op . . . operationen?

FLOK.

Ja. Af Deres fod.

KRISTOFFER
tørt.

Sæt Dere. — Først vil jeg operere Dere.

FLOK
blir staaende.

Mine tær glæder sig ved den bedste sundhed.

KRISTOFFER
eksploderer.

Sid ned, siger jeg! Slaar med den flade haand i bordet.

FLOK
bukker, idet han sætter sig ved bordet.

Tak, herr grosserer!

MAREN
ind fra entréen. Lukker døren efter sig. Til Kristoffer.
Eli Vold er her og vil snakke med dig.

KRISTOFFER
forbauset — dæmpet.
Eli Vold?

MAREN.
Ja. Blir der ikke nu solformørkelse saa...

KRISTOFFER.
Jeg tror, at al verdens rakkerpak har sat hverandre stævne her! Hurtig og venlig mod Jakob. Ja, jeg mener ikke dig, Jakob. Jeg mener ikke dig. Til Maren. Lad hende bare komme ind. Maren ud i entréen. Sæt dig her, du Jakob. Peger paa gyngestolen ved sybordet. Jakob gaar med huen i haanden bort og sætter sig i gyngestolen. Kristoffer bøjer sig over ham. Dæmpet. Skal du eller jeg snakke først med hende?

JAKOB.
Det er saa ondt altsammen. — Snak med hende, du.

KRISTOFFER.
Nu skal det snart bli bra altsammen igen.

FLOK
rejser sig.
Jeg hører, herr grossereren faar gæster. Maaske er det da bedst, at operationen opsættes til en anden dag.

KRISTOFFER
tørt.
Sid ned, De far. Flok sætter sig.

ELI

ind. Tier. Ser rundt paa alle tre.

KRISTOFFER.

Hvad vil De her?

ELI.

Godkvæld, folk!

FLOK.

Godaften, frøken Vold.

KRISTOFFER.

Hvad vil De?

ELI.

Husbonden min har været borte i hele dag. Og saa var det vel min pligt at lede efter ham.

KRISTOFFER.

Han er her.

ELI

tørt.

Ja, jeg ser det. Det er bra, at han ikke er kommet bort i nogen ulykke.

KRISTOFFER.

Det er blet opklaret altsammen nu. Politiet ved om alle bankbøgerne Deres og tyverierne.

ELI.

Men . . . men hvem er det, som har løjet saa grovt paa mig da? Meget kort pause. Jakob, taaler du at høre, at nogen siger sligt noget paa mig?

JAKOB

stilt.

Sig bare det, som sandt er nu, Eli.

KRISTOFFER.

Har De ikke fundet 5000 kroner heller?

ELI.

Jeg? Langtifra. Mod Flok. Har De, Flok, sagt sligt noget?

FLOK.

Jeg, frøken? Jeg blander mig aldrig i andres affærer.

KRISTOFFER.

Men Flok har tilstaat, at han har sprættet 5000 kroner ud af kappen til Jakob idag.

ELI.

Jasaa. — Det maa bli værst for ham sjøl det.

KRISTOFFER.

Og sedlerne var sydd ind saa fint, at bare et kvindfolk kunde ha gjort det, siger han.

FLOK.

Herr grosserer . . .

KRISTOFFER.

Ti stille. Det er jeg, som leder forhøret.

FLOK.

Men dette . . .

ELI
til Flok.

Det er sjofelt af Dere, Flok . . .

KRISTOFFER
stærkt.

Ti stille!

JAKOB
stilt.

Eli, vi har lige stor skyld. Du fandt pengene, og vi beholdt dem begge to.

ELI.

Det er skammeligt, at du skal blande mig op i sligt noget, som du har holdt hemmeligt for mig.

KRISTOFFER
tørt til Eli.

Sæt Dere.

ELI
spodsk.

Tak, jeg staar saa godt.

KRISTOFFER
som før.

Sæt Dere ligevel.

ELI.

Jeg maa hjem, jeg.

KRISTOFFER
eksploderer. Slaar med den flade haand i bordet.

Sid ned, siger jeg! Eli sætter sig ved bordet i midten. Liden pause. Sig mig, Eli Vold, hvor stor var prisen paa jordstykket?

ELI.

400 kroner.

KRISTOFFER
med advarende pegefinger til Flok.

Ser du, dèr greb jeg dig igen, din kæltring.

FLOK
til Eli.

Men sa jeg ikke til Dem idag, at jeg ikke kunde sælge det for mindre end 700 kroner.

ELI.

Idag nævnte De ingen sum.

FLOK.

Jo. Det kan min kone bevidne.

KRISTOFFER.

Aa, de har været sammen idag, de to!
Plystrer.

ELI.

Konen Deres var ikke tilstede da.

FLOK.

Men hun hørte det ligevel.

KRISTOFFER.

Det var mærkeligt! Hvordan kunde hun høre det, naar hun ikke var tilstede?

FLOK.

Hun lytted ved døren.

KRISTOFFER
forundret.

Næ? — Hun maa være et fint numer!

FLOK.

Tja desværre! — Jeg indrømmer, at mit ægteskab i visse henseender er en mesalliance.

KRISTOFFER.

Hvad for noget, sa De?

FLOK.

En mesalliance.

KRISTOFFER

er lige klog, men lader, som han forstaar.

Javist ja!

FLOK

siger truende, men dæmpet mod Eli.

Pas Dem, De!

ELI

ligedan mod Flok.

Pas Dere sjøl De, og ølflaskerne Deres ogsaa.

KRISTOFFER

Ikke noget hemmeligt prat. Hvad er det for nogen ølflasker, dere prater om?

FLOK.

Nu synes jeg tilforladelig, at herr grossereren blir lovlig indiskret.

KRISTOFFER.

Har Flok været ude og solgt øl igen?

ELI.

Det har ikke jeg sagt. Liden pause.

KRISTOFFER

siger næsten for sig selv.

Saa dere har været sammen idag, dere to. Vender sig mod Eli og Flok. Ja, dere er vist godt kendte. Til Flok. Flok, har De nogen anelse om, hvor Eli Vold har faat alle de pengene fra, som hun har staaende rundt om i bankerne?

FLOK.

Nej. — Jeg blander mig aldrig i andres pengeaffærer.

KRISTOFFER.

Har De aldrig solgt varer for hende?

FLOK.

Men hvordan kan De — om end bare for et øjeblik — tro sligt noget, herr grosserer?

KRISTOFFER.

Ja, pokker ved, hvem som har solgt tyvekosterne fra Skogholdt for hende! Det ringer.

ELI
til Jakob.

Jakob, har jeg stjaalet fra dig?

JAKOB
stilt, uden at se paa hende.

Jeg tror, du har stjaalet af avlingen. Hvordan skulde du paa ærlig vis ha kommet til saa mange penge, — slig som du har slaat stort paa?

ELI.

Du har ikke et eneste bevis.

JAKOB
rolig.

Du husker, hvor smaat det var for dig, da du kom til mig.

ELI.

Høh! Tøv og tull!

MAREN
ind fra entréen med en liden flaske i haanden.

Madam Flok var her med denne flasken. Flok havde glemt den, sa hun.

KRISTOFFER
styrter op mod døren.

Er hun her?

MAREN.

Nej hun gik. Hun er vist nede i trappen. Kristoffer styrter ud af entrédøren. Maren sætter den lille flasken paa bordet foran Flok og siger med rolig impertinence. Værsgo', professor!

FLOK
rejser sig, bukker diskret.

Jeg er Dem meget forbunden, frøken Maren. Maren gaar ud i kokkenet.

ELI
nærmer sig Jakob. Dæmpet.

Jakob, kom saa gaar vi hjem.

JAKOB
stilt, bedrøvet.

Du skønner vel, at alt er forbi mellem os.

ELI.

Aa, det skal du ikke sige. Naar alt først blir opklaret saa! Jakob tier. Du mener da vel ikke, det skal være forbi mellem os, Jakob?

JAKOB
dæmpet.

Det er nok tyngre for mig end for dig, at vi skilles. — Du har stjaalet fra mig og løjet mig fuld. Og du har havt mig til nar og moro for andre.

ELI
slaar hænderne sammen.

Har jeg?

JAKOB.

Flok og madamen har greje paa, at du skaber dig syg for at faa viljen din frem.

ELI.

Nej, men Jakob! Hvem har sagt sligt noget?

JAKOB.

I eftermiddag drev jeg omkring for mig sjøl. Og da gik der op for mig mange ting, som jeg ikke har forstaat før. — Tilstaa tyverierne, Eli. Og lad os saa gaa hver vor vej.

ELI.

Imorgen tænker du ikke slig, Jakob.

JAKOB
skarpt.

Jeg vil ikke ha noget mer med dig at gøre. Det er det sidste ordet, jeg siger dig.

ELI
ler højt og smældende.

Stakkars tosk! Gaar bort fra ham.

FLOK
rejser sig urolig.

Herr grossereren er saa ophidset. Jeg vil da haabe, at han ikke forgriber sig paa min kone.

ELI

sætter sig paa den stolen, hun før har siddet paa.

Jakob sidder akkurat ligesom han skammer sig! Ler højt.

FLOK.

Nej dette er foruroligende! — Det er en taabelighed af herr grossereren at rode op i denne affære. — Husets renommé staar paa spil! — Han har jo faat tilbage de 5000 kroner. Og han vil naturligvis ikke bringe sin egen kødelige bror i . . . i — lad os sige — gabestokken.

ELI.

Hvad er det, De er ræd for, Flok? Ler højt.

FLOK.

Generalkonsul Lipmann vilde ha tat dette ganske anderledes. Men han besidder jo ogsaa den højeste dannelse. Og fremfor alt takt. Tørrer sig i panden med lommetorklædet. Takt er her i huset et ganske usynligt væsen. — Jeg blir rørt og fuld af beundring, naar jeg tænker paa, med hvilken elegance herr generalkonsulen forstod at bringe sine smaa delikate affærer i orden. — Hvis jeg kunde faa komme ordentlig tilorde overfor herr grossereren, skulde jeg med fornøjelse hjælpe ham med at bringe hele dette virvar iorden igen. — Men min hjælp forsmaar han naturligvis! Kristoffer ind med Kirsti, som han holder i armen.

KIRSTI
sutrer i skræk.

Aa gid! Aa gid!

KRISTOFFER.

Hold op med at skrige!

FLOK
som er blet staaende.

Men, herr grosserer, hun er dog min kone!

KRISTOFFER.

Sid ned, Flok. Flok sætter sig. Kristoffer til Kirsti. Hvor mange gange har De modtat varer fra Skogholt?

KIRSTI
sint og ræd.

Jeg ved ikke, hører De! Jeg har bare modtat varerne for at sælge dem, hører De! Bare for at sælge. Kristoffer slipper hende.

FLOK
rejser sig.

Det kender jeg ikke noget til.

JAKOB.

Jeg har aldrig havt Flok til at sælge saa my som en potet for mig.

KRISTOFFER
til Eli.

De sa, De aldrig havde stjaalet paa gaarden, De, Eli Vold.

ELI
som har reist sig, slaar i bordet.

Nej, nu skal De paa vand og brød ligevel, Flok, for ølflaskerne Deres.

FLOK
til Kirsti.

Kirsti, hvordan kan du sige sligt tøv som det, du kommer med?

KIRSTI
sutrende.

Grossereren sa, du havde tilstaat, han, og at han bare vilde vide, hvor mange gange vi havde modtat varer; — for du vidste det ikke, sa han!

FLOK.

Men bedste herr grosserer, dette har været noget bare mellem damerne. Jeg er paa ære holdt ganske udenfor.

KIRSTI
som før.

Aa, Benjamin, Benjamin, skyld ikke paa mig. — Jeg skal gærne gaa paa vand og brød for varerne fra Skogholt. Men saa faar du sidde for ølflaskerne.

KRISTOFFER.

De, Flok, har nok levet af det, De ærlig og redelig har stjaalet, De.

FLOK.

Imorgen, herr grosserer, naar der er faldt stilhed over dette forvirrede hus, skal jeg med fornøjelse komme hid og retfærdiggøre mig; men iaften faar De holde mig undskyldt.

KRISTOFFER
tort.

Sid ned allesammen. Flok og Eli sætter sig langsomt

paa sine pladser. Kirsti blir staaende. Kristoffer siger tørt til Kirsti Sid ned, De ogsaa.

KIRSTI.

Aa, kan jeg ikke faa gaa.

KRISTOFFER
som før.

Nej. Ikke endnu.

KIRSTI
blir staaende.

Jeg leverte pengene for varerne ærlig og redelig til Eli, jeg.

KRISTOFFER
eksploderer.

Sid ned, siger jeg! Slaar med den flade haand i bordet. Kirsti skynder sig at ta plads ved bordet. Eli, Kirsti og Flok sidder nu paa rad ved bordet, vendt mod forgrunden. Kristoffer staar tilvenstre i forgrunden — ser paa dem nogle øjeblikke. Jo, det er et fint album! Et nydeligt trekløver! — Fy! Dere maatte skamme dere, den ene mere end den andre.

FLOK.

Herr grosserer . . .

KRISTOFFER.

Ti stille! — Eli Vold, læg nøglerne paa bordet.

ELI
begynder langsomt at lede i lommen.

Jeg skal kende efter, om jeg har dem.

KRISTOFFER.

Fort nu. Eller politiet skal ransage Dere.

Vi har telefon i huset. Eli slænger en neglehank paa bordet. Inat faar De ikke lov til at ligge paa Skogholt. Her er to kroner. Saa kan De faa Dere logi ude i byen. Tar en tokrone op af pengepungen og lægger den paa bordet. Imorgen kan De hente sagerne Deres. Og saa vaager De aldrig at vise Dere mer paa Skogholt. — — Og De, Flok, hvis De ikke skaffer papiret frem imorgen og bringer mig det, saa ved De, hvad De har ivente. Det blir ikke stikkelsbærsyltetøj, det. — — Eli Vold, ta tokronen!

ELI.

Jeg trænger ikke tokronen Deres.

KRISTOFFER.

Vel! Tar tokronen.

FLOK

hvisker til Eli.

De skal faa logi hos mig, De frøken.

ELI.

Høh!

KRISTOFFER.

Ud med dere allesammen. Eli og Kirsti forsvinder.

FLOK

blir tilbage. Tar papiret frem.

Værsaagod, herr grosserer! Rækker Kristoffer papiret.

KRISTOFFER

tar det.

Saa De har papiret hos Dere ligevel? Læser i papiret.

FLOK
venter et øjeblik.

Herr grossereren ønsker altsaa ikke fodbehandling iaften?

KRISTOFFER
vender sig mod ham.

Ud!

FLOK
bukker.

Godaften, mine herrer! Ud.

KRISTOFFER
læser nogle øjeblikke, smiler forstaaende.

Nu kunde han gærne ha faat beholde papiret. Ler. Stikker det i lommen. Siger varmt og stilt til Jakob. Det har vel været vondt for dig, dette her, Jakob?

JAKOB
stilt — uden at se op.

Det var nok nødvendigt, at alt blev opklaret.

KRISTOFFER.

Du faar bære over med, at jeg handled saa aldeles paa egen haand.

JAKOB
som før.

Du er stærk og klog, du Kristoffer.

KRISTOFFER.

Idag paa kontoret snakked du noget om myndigheden min. Du brød dig ikke om at være i lommen paa mig, sa du.

JAKOB.

Jeg var saa ulykkelig og desperat da. Det skal du ikke bry dig om.

KRISTOFFER.

Jo, Jakob, det bryr jeg mig om; for du havde ret i en del af det, du sa. Jeg er svært myndig; men jeg mener det bare godt; for naar jeg ser uret og ondskab, saa kan jeg ikke dy mig, ser du. Jeg er akkurat som smaagutten, som vil bærge fugleungen, naar katten er paa spil. Han tar den ind i næven og kommer til at klæmme den ihjæl. — Herefter skal jeg ta mig ivare, Jakob. Hvis du bare vil være her, saa skal du se, hvor forsigtig jeg blir.

JAKOB

rejser sig, staar taus nogle øjeblikke.

Du faar aldrig rigtig tillid til mig mer, Kristoffer.

KRISTOFFER.

Jeg? Smiler lykkelig. Nej, nu var du troskyldig, Jakob! — Jo da, jeg har tillid til dig nu. Det skal du faa se paa. — — Du, — kanske har vi mange fine dage igen af september endnu. Jeg flytter op til dig en 14 dages tid. Jeg spadserer op hver kvæld og ned til kontoret hver morgen — ligesom i gamle dage, da jeg bode oppe hos dig om sommeren med familien.

JAKOB

smiler. Siger dæmpet uden at se op paa Kristoffer.

Nu blir jeg hjemme ligevel, Kristoffer.

GYLDENDALSKE BOGHANDELS FORLAG

Sigbjørn Obstfelder

K O R S E T

En Kærlighedshistorie

3die Oplag

2 Kr.

„. . . En Bog for alle, som har elsket. Og for dem, s ikke har elsket . . . . Vor unge Poesis største Lyriker har nyn en inderlig Kærlighedssalme for os og vore."

(Verdens Gang.)

„Med dette Værk træder Hr. O., først af alle sine Jæ aldrende, over i de store Forfatteres Kreds . . . . En ypperig Novelle ejer vort norske Sprog næppe."

(Dagbladet, Kristiania.)

„Ingen der har Sans for Poesi, vil læse Bogen tilende u den dybeste Betagelse." *(H. L. i Aftenbladet.)*

„Den moderne Literatur har ikke skønnere Kærlighedsd end denne lille, stille Fortælling. . . . Dens skære, skønne P vil klinge sødt og klinge længe i hvert Menneske, hvis Hj er ungt." *(C. Ew. i Tiden).*

„En ganske oprindelig Menneskesjæl har i denne Bog fun et ganske originalt og ganske moderne Udtryk."

(G. B. i en udførlig Anmeldelse, offenliggjort i *Politiken Verdens Gang.)*

DE RØDE DRAABER

Drama

af

Sigbjørn Obstfelder

1 Kr. 50 Øre